

#335 • FEBRUARI 2026 • ÅRGÅNG 31 • PRIS: 100 KRONOR • SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

SITUATION

S T H L M

GATUPLANET SID 38 →

**Regionen
sätter stopp
för Naloxon**

Johan Wicklén

NY BOK OM LEGALISERING AV CANNABIS

Skräpkorgar i stan

FOTGÅNGARFLÖDEN, BIG BELLYS OCH SOLCELLER

Jonathan Armstrong

SLÄPPER SIN DEBUT-EP UNDER ARTISTNAMNET TANTAN

**Om sång, sorg,
poesi, stämband
och livräddande musik**

**MIRIAM
BRYANT**

Med ep:n "Isby Sessions" och efterföljande konserthusturnén vill Miriam Bryant ta sig tillbaka. Närmare musiken och känslorna i den som varit livsviktiga för henne. Tillbaka till hur det kändes förr. Innan hon började försöka, när hon bara gjorde.

Att förbättra världen kommer med ett lågt pris.

(39kr/mån, inkl. moms, forskning om barncancer, bekämpning av hemlöshet, tillvaratagande av barns rättigheter, fattigdomsbekämpning, naturskydd, läkarhjälp i krisländer och Bra Miljöval. El till inköpspris tillkommer.)

Bra Miljöval

GodEl

INNEHÅLL

#335
Februari 2026

Den här modellen av skräpkorg i gjutjärn med stadsemlen på kallas "Stortorget".

8. För Finland i staden

Ny app om sverigefinnarnas liv i Stockholm sedan 1400-talet.

14. Johan Wicklén

Med boken *Du gröna nya värld* om cannabislegalisering.

20. Miriam Bryant

Ny ep och turné för att återvända till musikens råa kärna.

38. Gatuplanet

Lagen sätter stopp för naloxon i regionen.

44. Tantan debuterar

Jonathan Armstrong släpper debut-ep under artistnamn.

ALLTID I SITUATION STHLM

6. Min Plats

17. Krönika

47. Korsord

48. Dåtid Sthlm

32. Skräpkorg Sthlm

Utifrån fotgängarflöden finns det drygt 11 000 skräpkorgar utplacerade i Stockholm. Modellerna varierar med plats – i Gamla stan svarta med lock, vid kulturhistoriska platser svarta i gjutjärn med S:t Erik på. Och utmed svårt drabbade skräpstråk Big Bellys.

SITUATION

S H L M

Sthlm

Köp Situation Sthlm av en säljare här.

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

Miriam Bryant, skräpkorgar och cannabis

En av många fördelar med att göra tidning är att man lever liksom lite i framtiden – innan en månad är slut är man redan inne i nästa, sommaren kommer redan i maj och julen i november.

En fråga som dyker upp då och då är om vi har något speciellt tema i tidningen.

Stockholm, är alltid svaret.

För i det ryms allting vi skriver om, det är den gemensamma nämnaren.

Stockholm. Och situationen här.

Och det ska helst vara – som en förhistorisk inkarnation av redaktionen en gång myntade innehållsstandardiseringen – ”lite hit, lite dit, lite street och lite skit”. Från nyhetstexten om naloxon som regionen sätter stopp för, till intervjun med Miriam Bryant, till ett sexsidor långt reportage om papperskorgar, intervjun med Jonathan Armstrong och artiklar om sverigefinnar och stighudar, djurtaxi och häxor, notiser om miljömål och Nick Caves keramikfigurer, säljarnas texter från gatan på två uppslag, fasta vinjetter om gator och gathörn.

Allt är Stockholm. Just nu. Situationen här.

Där det nu är just fram till fyra och nollgradigt. Men där nästa nummer är vårens första. Och två till efter det så är det sommarens första.

Den där lutningen in i framtiden upphör aldrig att inspirera och fascinerar.

NÄR REPETITIONS DAGEN I Isby Recordings studio var avslutad och fotograf Johan Bergmark pekade ut genom fönstret och sa att han på en av bilderna ville ha henne pulsan fram mot trädets borta vid horisonten, svarade Miriam Bryant bara ”absolut” och frågade en av musikerna i bandet om hon kunde låna hans kängor.

Journalisten Johan Wicklén har med boken *Du gröna nya värld* gjort en gedigen reportagebok om cannabis. Och den fråga om legalisering som även svenska politiker, läkare och poliser i framtiden kommer att behöva förhålla sig till.

Beräknat på fotgängarflöden finns 11 000 skräpkorgar utplacerade i Stockholm. Så hjälp till – håll staden ren. På väg mot våren.

Omslag:
Johan Bergmark

SITUATION
S T H L M

REDAKTIONEN Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson, johan@situationsthlm.se **Fotografer och illustratörer**

Johan Bergmark, Magnus Sandberg och Martina Holmberg. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Digitala medier** Rebecka Sandberg, rebecka@situationsthlm.se **Webbsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Räckvidd 100 000 läsare (Orvesto konsument 2025:2). **Upplaga** 12 400 ex/mån (TS helår 2025) ISSN: 1400 - 4437 **LEDNING OCH**

ADMINISTRATION VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssongatan 37, 118 49 Stockholm **Tel**

08 - 545 953 81 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774 - 9327 **SOCIAL VERKSAMHET** Verksamhetschef, sociala

verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-545 953 88 **Samordnare** Ingmari Olofsson, ingmari@situationsthlm.se,

08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81 **Telefonnummer distribution** 08-545 953 81 **Öppettider**

Måndag till fredag kl. 8.30 - 15.30, lördagar 10-14.15. **Organisationsnummer** 80 24 11-14 97 **Bankgiro** 5357- 3259 **Gåvokonto** Bg

431-2252 **ANNONSERING** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se,

070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 990 kronor, www.situationsthlm.se/prenumerera **Tryck** Stibo Complete 2024

Miljö Platen runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

FAKTA HEMLÖSHET

27 383 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor i långsiktiga bostadslösningar via Socialtjänsten och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

6 605

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1261 i akut hemlöshet.

Mätningen gjordes under en vecka i april 2023 och enligt Socialstyrelsen ska antalet ses som ett absolut minimum.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs *Situation Sthlm* av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidnings-säljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skriververkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av *Situation Sthlms* säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja *Situation Sthlm*.

MIN PLATS

En tidningssäljare
berättar om sin
favoritplats i stan

”Kronofogden kom på julafton”

Peter Karlstam hör hemma Söder
om Söder – just nu i Gubbängen.
Längs gröna linjen finns Bajen,
vänner och hans historia.

Jag har varit på gatan i sex år. Åkte ut en jul. I 14 år hade jag bott i Hammarbyhöjden med min tjej, men hon dog och då vart jag vräkt. Kronofogden kom på julafton.

Sedan har jag flyttat runt hos polare. 63 bast gammal. Tur man är överlevnadskonstnär.

Jag har många kompisar häromkring, känner halva ligan i Farsta och Hökarängen. Nu bor jag i en kompis lägenhet i Gubbängen. Det är fint här. Lugnare än i Hökarängen, där man inte kan gå förbi torget. Då sitter tio pers och dricker bärs där – det blir lätt att jag fastnar.

Jag har bott på flera ställen längs gröna linjen. Som i Råg-sved, när jag var pappa på heltid. Jag har haft familj med tre ungar. En var min biologiska, men jag ser de andra två som mina barn – de var ju bara tre och fem år när vi träffades. Tyvärr blev sonen bara 32 bast. Han fick hjärtstillestånd av piller och sprit. Men de andra går det bra för.

Själv växte jag upp i Bagis. Sniffarmossen kallades det. Men är man uppvuxen där blir man Bajare. Jag brukar få biljetter till matcherna från Situation Sthlm.

Då och då säljer jag tidningen här i Gubbängen. Det finns två stolar inne på Coop och jag har lärt känna personalen. Det är mest tanter som handlar där, så jag sätter mig och charmar damerna.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **MARTINA HOLMBERG**

100

år har passerat sedan Lidingö blev en stad, strax efter att den första bron till fastlandet stod klar och skärgårdsbygden blev mer urban. Firandet av 100-åringen pågår hela 2026 med boksläpp och events.

Stockholm når inte miljömålen till 2030

KLIMAT Utvecklingen går i många fall åt fel håll. Åtgärder och insatser ger tydliga positiva effekter, men det behövs göras mycket mer för att nå miljömålen till 2030. Det är Länsstyrelsens bedömning i sin årliga

uppföljning.

Endast ett av femton miljömål – "Bara naturlig försurning" – kommer att kunna uppnås. Utvecklingen av miljömålen "God bebyggd miljö", "Frisk luft" och "Ingen övergödning" är positiv,

medan utvecklingen för exempelvis "Grundvatten av god kvalitet" är negativ. – Världen står inför dubbla kriser. Klimatet förändras och förlusten av biologisk mångfald accelererar. Även i Stockholms län är läget

allvarligt, trots att många viktiga insatser genomförts, säger Susanna Nilsson, Länsstyrelsens miljömålsansvarig.

ULF STOLT

Sverigefinnarnas flagga ritades av Ali Jonasson 2007 och togs fram av Sverigefinnarnas vänner.

SVERIGEFINNARNAS I STADEN

Den 24 februari hissas flaggan för alla sverigefinnar. Och i appen "Upptäck historien" går det att följa deras liv i Stockholm.

HISTORIA Sverigefinnar är svenskar som talar finska eller har sina rötter i Finland. De är den största nationella minoriteten här i landet och de flesta bori i Stockholm. Deras historia i stan sträcker sig ända tillbaka till mitten av 1400-talet.

I appen "Upptäck historien" finns berättelser om platser som varit viktiga för sverigefinnarnas liv i Stockholm. Som Tumba bruk eller Gränges Hedlund i Jordbro

där de som kom på 60-talet jobbade. Eller om områdena i Tullinge, Flemingsberg, Skogås och Trångsund där de bodde.

– När vi tagit fram sverigefinnarnas historia har vi samarbetat med kommuner som är finska förvaltningsområden och har ansvar för att lyfta fram minoritetens historia, språk och kultur. Hittills är det Haninge, Botkyrka, Huddinge och Nykvarn, säger Daniel Sahlén, arkeolog och projektledare för appen på Stockholms länsmuseum.

Där går också att läsa om den finska pigan som hittades död under mystiska omständigheter

på Södermalm 1487. Och att kvinnorrättskampen Fredrika Bremer kom till Haninge som barn med sin familj 1804.

Något som inte finns med i appen, men på sitt sätt är en hyllning till det finska, är att parker, gator och gångvägar i Åkalla har namn efter finska platser eller personligheter. Sibeliushöjden, Porkalaparken, Tammerforsgatan, ja till och med Finlandsgatan.

Den 24 februari hissas den blåvitgula flaggan på Stadshuset och på Region Stockholms byggnader.

Hyvää Ruotsinsuomalaisten päivää!

GERD ERIKSSON

Därför rustas tunneln under Götgatan

RENOVERING I Medborgarhuset visas utställningen "Hatten av för Götgatan", som berättar om den kollektivtrafik som genom åren passerat längs gatan – och om den snart 100-åriga tunnelbanetunnel som nu rustas upp.

Tunneln invigdes 1933 och är den äldsta underjordiska passagen i Stockholms kollektivtrafiksystem. Tåtskiktet hindrar vatten från att tränga in, men har nått sin tekniska livslängd och behöver bytas ut för att undvika skador.

Den del som rustas upp är 925 meter lång, mellan Medborgarplatsen och Skanstull. Arbetet sker från marknivå längs Götgatan, i åtta etapper, för att minska påverkan på trafik och gatuliv. Projektet beräknas ta sex till sju år.

– Varje dag rör sig över 300 000 människor längs sträckan, med tunnelbanan och till fots på gatuplan. Framkomlighet är en central aspekt i genomförandet, särskilt i en tät stadsmiljö, säger Fredrik Färsjö på NYAB som genomför upprustningen.

Under perioder stängs delar av Götgatan av och busslinjer får omlagda körvägar.

Utställningen i Medborgarhuset är gratis och blickar även framåt mot Gröna linjens förlängning till Arenastaden.

MARIA HAGSTRÖM

MITT JOBB

Om yrken och
arbete i stan

NICLAS LANDGREN
DJURTAXICHAUFFÖR

”Ibland kör jag giftiga spindlar och ödlor”

– Djuren är mina kunder, ägarna kallar jag husse och matte eller betjänter. Oftast är det hundar och katter jag kör, ibland hamstrar, fåglar, giftiga spindlar och ödlor.

– Hur bra taxifärden blir beror på hur stressad husse och matte är, jag bidrar med lugn. Det hjälper både ägarna och husdjuren. Jag kan också agera extrahusse när ett djur behöver åka själv till veterinären. Hälften av körningarna är till djurkliniker eller djursjukhus. Utöver det kan det vara valpar som ska hämtas ute i landet eller kunder som ska till katt- eller hundhotell över semestern.

– Jag har kört en hund till en person som satt i fängelse i Göteborg där djur var tillåtet och så har jag kört tvärs över Sverige med fyra hundar när en familj skulle flytta.

– Det är många stammisar, vissa åker alla storhelger. En gång i månaden kör jag en Golden retriever i Rimbo som behöver en spruta mot artros.

– Jag har aldrig hundgodis eller mat i bilen, ska ett djur till operation blir den inställd om de ätit.

– Nu ska jag hämta en katt i Bagarmossen som ska till veterinären för tandsanering.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Det finns djur som vägrar kliva in i någon annan bil än Niclas Landgrens hundgodisfria pälslimousin – som en Golden retriever han kör i Rimbo varje månad för en artrosinjektion.

”Vi behöver vara medvetna om att en låg försvarsvilja riskerar att underminera både den praktiska förmågan att hantera kriser och den psykologiska motståndskraften i samhället.”

Magnus Hjort, generaldirektör på Myndigheten för psykologiskt försvar. Andelen personer som kan tänka sig att försvara Sverige med risk för sitt eget liv har minskat från 69 procent 2024 till 65 procent 2025.

HAMMARBYBACKEN 2H

Dagens tävlande har inte längre sälskinn under skidorna. De förlitar sig på mohair och nylon.

MOT TOPPEN MED MOHAIR

I tävlingen Hammarbybacken 2H gäller det att ta sig upp och ner för backen så många gånger som möjligt med hjälp av stighudar.

ALPINT Stighudarna fäster man under skidorna med spännen och klister. Förr var de just hudar av säl- eller renskinn, i dag är de av mohair eller en blandning av mohair och nylon och de är en till två millimeter tjocka.

Fibrerna reser sig när man belastar skidan och ger bra fäste. Sedan är det bara att successivt ta sig upp för den nittio meter höga Hammarbybacken, igen och igen.

– Uppe på toppen tar man av stighudarna, lägger dem innanför jackan och åker ner. Och så på med dem igen och upp. Målet är att hinna så många gånger som möjligt under två timmar. Den som vann soloklassen förra året hann 22 gånger och var en man, bästa kvinna låg strax efter med 19 gånger, säger arrangören Camilla Antonsson från Pure Productions.

Tävlingen är både för lag och solo-åkare liksom för vuxna och ungdom. De som kör i lag turas om och då är det totala antalet höjdmeter de får ihop som räknas. Tävlingen går på kvällen

efter stängningstid, när det är fritt från andra åkare i backen.

– Intresset för skidalpinism växer. Att vi ordnar topptursaktiviteter i Hammarbybacken i Stockholm är ett sätt att ta sporten till staden. Vi hoppas på nysnö, mycket publik och bjällror. Efter tävlingen bjuder vi alla på kaffe och semla.

Hammarbybacken 2H går söndag 8 februari mellan 17.00 – 19.00, all utrustning som behövs går att hyra. Alla är välkomna att delta – från erfarna skidalpinister till den som mest är nyfiken på att testa att bestiga berg med skidor.

GERD ERIKSSON

Pizzabagare ofta utrikesfödda

BEFOLKNING Statistiska Centralbyråns yrkesstatistik visar att pizzabagare är den yrkeskategori med högst andel utrikesfödda, sjuttiosex procent. I Stockholm finns cirka 200 renodlade pizzerior, enligt pizzakartan.se.

Även yrken som städare och taxichaufförer har en hög andel utrikesfödda, över sextio procent. Däremot har yrken som polis, officerare, brandman och soldat en låg andel utrikesfödda, bara två-tre procent.

I yrken där det är krav på en kortare utbildning eller introduktion är det en jämnare fördelning mellan inrikes- och utrikesfödda. De personer man räknat i kartläggningen är i åldrarna 16-69 år, folkbokförda i Sverige och klassas som sysselsatta.

ULF STOLT

50

procent av de tillfrågade i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö har någon gång varit obefogat otrevliga mot någon i ett serviceyrke. Enligt Sifo-rapporten bad bara 20 procent om ursäkt efteråt. De flesta var missnöjda med produkter och tjänster.

ISTOCKPHOTO

Rekordmånga akademiker är med i a-kassan.

Gör som över 800 000 andra och trygga
lönen med **Akademikernas a-kassa**.

A-kassan är en **framtidsförsäkring**.
Med den kan du känna trygghet genom hela
arbetslivet – oavsett yrke eller bransch.

Läs mer och bli medlem på
akademikernasakassa.se

VAR ÖSTERMALMSTORG NÄR 11.31-12.06

EN MAN I bara skjortärmarna kommer gående från tvätteriet till skrädderiet med ett måttband hängande om halsen, han hälsar snabbt på en man vid biluthyrningen strax intill, innan han går in på skrädderiet igen.

Alla femton runda lamporna i överkant av skylten till frisersalongen bredvid lyser.

En grå bil står inkörd en bit på torget mellan cykelställena. Öppen baklucka. En man i

ljusgrå dunväst står och rotar efter någonting, rätar på ryggen, skakar en filt, lägger tillbaka den. Stänger. Går tillbaka mot samma port han kom från.

Ett matbud står med armbågarna på träräcket med ryggen mot hämtluckan på kortsidan av korvkiosken och väntar på leverans. Fipplar med telefonen. En bit bort står hans fordon, en moped, där fraktväskan är oro-väckande kanträd till höger.

I riktning upp mot Storgatan ett nytt konstverk i formen av ett runt vindfång, en avklippt strut av tunt stål nät högst upp på en åtta meter hög stång som kan vända sig efter vindriktningen. På andra sidan torget har ett konstverk – ”Möte” av konstnär Willy Gordon – ställts tillbaka på torget efter att den tillfälliga saluhallen rivits. Nu är det tjockt med snö på den nakna mannens köttstycke han bär över axeln, och även på den väntande, lig-gande kvinnan som är tänkt att

delas hans börda.

Stora beige odlingskrukor i två olika höjder – somliga för årstiden tomma, andra med spretande bladlösa växter i – står på några olika ställen runt torget, gråa knähöga cementpollare på rad utmed Sibyllegatan.

EN DAM MED rosa mössa knuffar sin metallicröda rullator sakta genom snömodden.

En svart hund hoppar och snif-far runt julgranen.

På vändplanen framför saluhallen en vit bil parkerad. Den är så pass smut-sig att den bakre nummerskylten inte går att avläsa.

Det ligger en vält, översnöad cykel vid utblåset för tunnel-banans ventilation vid sidan av gatuko-

ket. Fler än en hund har markerat revir ungefär vid sadeln.

Mjuka fasadfärger runt torget: ljusgrönt, beige, gulvitt, Åhlénshuset svart.

Tre medelålders män kommer ut från Saluhallen. De stannar några meter ut, drar igen sina jackor, mössor och halsdukar i händerna, en av dem har en ryggsäck över ena axeln. De står någon minut och pratar, innan en taxi svänger upp och de kliver in.

Mannen med ryggsäcken sätter sig i framsätet.

”Tjockt med snö på den nakna mannens köttstycke han bär över axeln.”

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

JOHAN WICKLÉN, JOURNALIST OCH FÖRFATTARE:

”Det är ett stort paradigmskifte kring cannabis nu”

Med boken *Du gröna nya värld* blickar Johan Wicklén in i framtiden – där frågan om cannabis – juridiskt, medicinskt och politiskt – kommer att behöva hanteras. Även här i Sverige.

TEXT ULF STOLT FOTO EMIL FAGANDER

LITTERATURLISTAN I SLUTET av journalisten och författaren Johan Wickléns bok ”Du gröna nya värld” är på 11 sidor. Det ger ett hum om hur pass gedigen research och bred inläsning i ämnet cannabis, som föregått skrivandet av boken.

För fyra år sedan kom hans första bok *Vi ger oss aldrig – så gick det till när Sverige förlorade kriget mot knarket*. Ingen av de här båda böckerna, konstaterar han, är böcker som någon egent-

ligen efterfrågat.

– Det är jag som är envis och blir irriterad på att folk sitter och säger saker de inte har täckning för.

Du gröna nya värld är en klassisk reportagebok – författaren tar sig till platserna han skriver om och upplever det som ska berättas med egna ögon, intervjuar människorna som på olika sätt berörs. Sedan skriver han och tar med sig läsaren genom berättelsen.

– Jag kunde ju, rent teoretiskt,

ha skrivit boken vid ett skrivbord, men jag förstod tidigt att jag måste ge mig ut och göra jobbet. På riktigt. Ta mig till de här platserna.

Så han reste till USA och besökte cannabisväxthus i Carpinteria i Kalifornien, till Vancouver i Kanada och Cannabis Culture Headquarters i ett tegelrött trevåningshus väster om Downtown Eastside, kördes till en hemlig cannabisodling ute på landsbygden i Nederländerna och hängde på en internationell cannabiskonferens på Hotell Estrel i sydöstra Berlin.

– Jag visste hur jag ville lägga upp boken från början, det visste jag inte med den första. Däremot så underskattade jag tiden det tog att styra upp all logistik – ingenting fick gå fel, det fanns ingen

mån för det.

Men det enda som inte gick som planerat var att en stor cannabisodlare i Kalifornien han skulle träffat, ställde in i sista stund. Men han lyckades hitta en annan.

– Det blev i slutändan bättre, för då fick jag in det här med kvinnorna som konsumenter, hälsa och hela den aspekten, på den kommersiella amerikanska cannabismarknaden.

JOHAN WICKLÉN

Född: I Gävle 1982.

Gör: Journalist på SVT.

Aktuell: Med reportageboken *Du gröna nya värld* som kommer 29 januari, om legalisering av cannabis och de för- och nackdelar som finns med de olika legaliseringsmodeller som växer fram i USA, Kanada och Europa.

FÖR VAD SOM sker ut i världen just nu – någonting som Johan Wicklén inte tror att människor i Sverige riktigt uppfattat ännu – är att det pågår ett paradigmskifte i Europa och Nordamerika vad gäller synen på cannabis.

Både juridiskt, medicinskt och politiskt.

Sedan 2016 är cannabis legaliserat i Kalifornien, och numera är cannabis legalt i 24 amerikanska delstater. I Kanada är cannabis lagligt sedan 2018. I Nederländerna finns det 570 lagliga cannabiscaféer. Och i Tyskland – EU:s största ekonomi – finns 230 legala cannabisodlingsklubbar, som ett av flera steg i en ny cannabispolitik. Även Schweiz – icke EU-medlem – ligger långt

fram mot en legalisering av cannabis.

Boken börjar som sagt i USA, går logiskt vidare till Kanada, sedan förbi Nederländerna och Tyskland, innan Johan Wicklén blickar ut genom fönstret vid skrivbordet i Högdalen och låter sin insamlade kunskap i ämnet beskriva fyra vägar Sverige kan välja i framtiden.

För välja väg rörande cannabis kommer Sverige behöva göra. Det kommer den krassa verkligheten och omvärlden se till.

– Jag hoppas det framkommer i boken att det handlar om avvägningar, det finns bra och dåliga saker med alla de här modellerna.

– Det går inte att prata om cannabislegalisering längre – det är ju hela tanken med boken – då det är för slappt att ►►

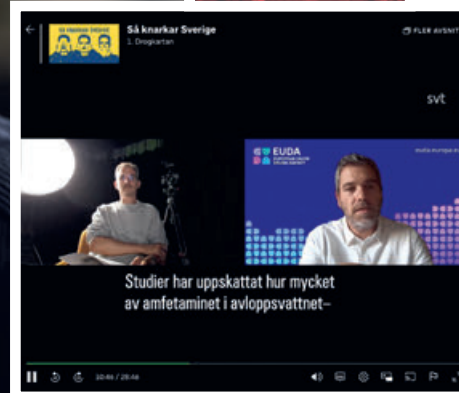

SÅ KNARKAR SVERIGE

■ Även i Johan Wicklén's första bok från 2022, *Vi ger oss aldrig – så gick det till när Sverige förlorade kampen mot knarket*, är cannabis centralt. Om hur drogen format den svenska narkotikapolitiken, om hur utopiska världsfrånvända slagord som "Ett narkotikafritt samhälle" varit ledstjärna i förbudsivern. Och hur efterfrågan på cannabis kommit att bli en del av det dödliga gängvåldet.

■ Han gjorde också tre program i serien *Så knarkar Sverige* på SVT i oktober 2025. Där mötte man bland annat vattnet i 36 kommuner en helg för att se hur Sverige knarkar, men tittade även utanför Sverige, ibland annat Holland och Norge, där en lite annan syn råder rörande vissa droger.

bara tala om laglig cannabis. Vilken form av laglig cannabis? På vilket sätt? Vilken typ av legalisering? Sen kan vi diskutera om det funkar eller inte och vad som är det negativa och det positiva med varje typ.

Ett uttryck i boken är motvillig tolerans, myntat av den amerikanske drog och beroendeforskaren Mark Kleiman. Motvillig tolerans är ett sätt att förklara och beskriva den plats någonstans mitt emellan de båda ytterligheterna drogkrig och öppen kommersialisering – där både cannabisdebatten och den praktiska politiken olyckligtvis ofta fastnar. Efter-som brukande av droger, eller droglagar, aldrig någonsin kan eller bör avskaffas.

– Har man en motvillig tolerans så innebär ju det en viss normalisering också, en viss typ av acceptans. Men vill

"Intressant med Kanada och USA, där man inte ser en uppgång bland de yngsta efter legaliseringen."

man minska riskerna generellt så kanske det är bra. För det är ju intressant med Kanada och USA, där man inte ser en uppgång bland de yngsta efter legaliseringen.

Att börja boken i USA, och att utförligt beskriva den amerikanska förbudskampen mot cannabis från 1920-talet och framåt, rymde också en annan tanke.

– Jag ville ha den historiken då den amerikanska förbudskampen påverkade FN, som i sin tur påverkade vår syn på cannabis. Och för att spana lite framåt.

– Utfallen av cannabislegaliseringarna kommer att påverka hur man ser på vad man ska göra med andra droger, som de psykedeliska preparaten som ju är uppe i luften igen.

Vi talar om Sverige, om harm reduction, om låsningar och politisk vägran att, trots

forskares råd, ens utreda förutsättningarna för en form av avkriminalisering.

– Det är så intressant med uttrycket om att "släppa knarket fritt". Det är ju i Sverige vi har gjort det, jämfört med alkoholen, som regleras – den har vi tagit politisk kontroll över. Som jag skriver: det är ju förståeligt att politiker inte vill ta i frågan, för om du börjar försöka ta tag i det med en reglering eller en reform, då öppnar du för kritik, det kommer bli problem, du kommer behöva skruva på det.

Johan Wicklén tror inte ens svenska politiker tänkt så långt att de en dag ska behöva ta i frågan om legalisering av cannabis.

– Det här är ingen silverkula, inget som kommer att förändras snabbt. Det har funnits en förbudspolitik jättelänge, klart det kommer ta tid att se eventuella positiva sidor av det. ■

Anslagstavlan på Åsen

DET FALLER FLORSOCKER från himlen. Min son säger att han har skridskoskor, det gör inget att det är halt. Mig gör det något, på väg till förskolan innan dagsljuset har orkat resa sig. Men Hägerstensåsens tunnelbanestation har redan vaknat och det lyser över anslagstavlan strax utanför.

"Vad har hänt med den där katten?" undrar min son och pekar på en av lapparna med texten "Har någon sett Bosse?"

En svartvit katt tittar ut från pappret i en skyddande plastficka. Bredvid sitter en annons kvar för nyårsrevyn Kanonkultur. Ovanför söker ett gäng glada pensionärer fler som vill spela motionspingis. Till vänster om dem vill kören Songsisters ha fler röster. Snett nedanför bjuder Stockholms stad in till en nyinvigning av Riksdalserterget, men datumet har passerat. Ute vid tavlans kant presenterar ArtSpace en konstnär, en bostadsrättsförening hyr ut parkeringsplatser och vid en annons om familjekarate har någon ryckt loss en av flikarna med telefonnummer.

Under lapparna sitter fler lager av andra lappar, som är bortrivna med bara kanterna kvar och små fragment med budskap: "Rösta på ViSK i Kyrkovalet", "grannloppis", "dansa med bebis". Hörn som fladdrar, tejp som gett upp, häftstift som håller otåliga papper på plats. Och ett med tät handskriven text om konspirationsteorier.

Tavlan är som ett spretigt arkiv. Här ryms kultur, vardagslogistik, saknad och existentiell ångest. Rop ut i det offentliga rummet. Som en analog version av en lokal Facebook-grupp. Inlägg och annonser utan algoritmer. Ingen får statistik på hur många som stannar, läser eller går vidare utan att bry sig.

**MARIA
HAGSTRÖM**

Nyhetsredaktör
och reporter

"Det finns
inga digitala
smockor och
loskor."

En slags osynlig algoritm finns ändå. Här sätts sådant upp som kan intressera folk som bor på Hägerstensåsen. Det säger något om området och människorna här.

MEN PÅ TAVLAN får saker stå oemotsagda, utan kommentarsfält, förutom att någon ritat dit en mustasch på en politiker. Det finns inga digitala smockor och loskor. Ingen föreläsning om hur man borde tänkt innan man skaffade bil, problem eller känslor. Eller någon som skriver "hur svårt ska det vara?". Men inte heller hjälp i samma omfattning, lika snabbt. Online är allt effektivt, men försvinner snabbt i flödet. På tavlan fladdrar meddelanden i vinden i dagar, månader.

Kanske är det därför lapparna känns så snälla. De ber om något, rakt upp och ner. Kom och dansa med oss! Kanske dyker någon upp. Kanske inte. Under tiden åldras de långsamt och blir till Åsens lilla dagbok: spår av sådant vi ville, gjorde, hoppades på. Samtidigt som livet pågår runt om, dagsljuset stiger och florsockret smälter på näsan.

"Mamma! Du lyssnar inte!"

"Katten? Han är försvunnen. Det står: Har någon sett Bosse?"

"Har någon det?"

Jag tar fram min telefon, söker på "Bosse" i en lokal Facebook-grupp. Hittar snabbt ett nytt inlägg om en upphittad katt. Svartvit. Flera har engagerat sig och ägaren har hittats. Men katten var inte Bosse.

"Det verkar som att de fortfarande letar efter honom", svarar jag.

Min son är tyst ett par sekunder.

"Då får de sätta upp fler lappar". ■

FRAGMENT

Jag slumrar, sjunker långsamt från ytan till djupets mörka väljande valv. Till undermedvetna grottor, gömda, ej förglömda kanaler av minnen och dess skuggors ekande spel och spiraler. I omedvetna rum läser jag breven jag skriver men aldrig sänder, sedan bränner jag dem för att skriva återigen. Dränker tankar som av högmod skaver, lögnerna jag tänkte – tänker – dock aldrig tillkännagav, eller skänker.

Kanske räcker denna livstid att laga sprickor där vänskapen brast, vi försöker. Möts här var natt, lägger korten på bordet. Borstar det som borstas borde. Borstar bort. Stryker streck, om från noll, ej i moll, i dur denna gång.

Här, där dagsljuset saknar sin hemvist, i hemlighet ser vi varandra på nytt. Skänker förtröstan, och nya löften får

luft i vårt bröst – återfår den vår som ej följdes av sommar, men av höst. Då besvikelse, svek, den årstiden förgjordes, våra löften blev stumma, vi förlorade röst. Vår vänskaps skepp, med flagga samt mast förbränd, dock beviset av vår kärlek den smärta av förlusten som står obesegrad än.

Tack älskade vän, för tiden livet oss gav samt ger, vi håller den kvar, men släpper taget ett slag. Blickarna möts, blinkar, nickar, medan flammorna flackar, flimrar och nära förlust, glöden envis förblir.

Jag sjunker djupare ändå, till djupet av djupet, till avgrundens stup, landar mjukt i en slumrande havsbottens buk. Vaggas vilande varsamt i helande ro. Här sluts dröjande sår åter ihop, i sömn av avsaknad dröm.

Vi säger aldrig farväl – So long, vi ses igen...

Henrik Landvik

ALLTID ANARKIST

Jag har vart medlem, fullblodig anarkist en gång i tiden. Anarkist det kallar jag mig än idag. Skulle nästan ta den titeln i dag ändå, både på grund av hur samhället utvecklats sig i dag och att jag själv blivit stärkt i min genuina åsikt.

Hade jag varit friskare hade jag engagerat mig så mycket mer än jag gör i dag, frustrerande men sant.

Elina

LJUSET – EL ELLER INTE?

Jag vet att jag nämnt den otroliga natthimmeln i Himalayas bergskedja innan. Där jag var fanns ju ingen ström, så när solnedgången var över cirka 20.00 så blir det becks svart med tusentals diamanter på himmelen, otroligt vackert. Det är stjärnfall, galaxer och alla dessa stjärnor. Det är en naturlig lampa, annars är det så svart så man nästan känner andarna dansar omkring en. Att leva är att uppleva, inte sitta och fundera över meningen med livet.

Så här i västvärlden har vi så mycket annat artificiellt ljus så vi ser inte egentligen hur vår himmel ser ut. Min åsikt är att vi egentligen inte behöver så mycket el.

Ljusets krigare bekymrar sig inte över resultatet. Hon rannsakar sitt hjärta och frågar sig själv – har jag utkämpat den goda striden? Om svaret är ja så tar hon det lugnt men om det är nej tar hon upp svärdet och börjar träna igen.

Ditte

MISÄREN

Jag har nu en lägenhet i Rågsved. Här känner jag mig hemma. Jag har det som behövs. Men inget Systembolag. Bor i ett rött trevåningshus. Mina grannar är bra. Inte så att jag umgås med dom och det är konstigt. Jag ser dom ganska sällan men vi hälsar ju på varandra men det blir ett hej som är ganska långt ifrån att jag ska prata med dom.

Nu är det lugnt här hemma och jag har bott in mig.

Men fyra år tillbaka då var det katastrof. Det var samtidigt då min man Ronny gick bort. Jag var så ledsen, förtvivlad. Levde hårt ett par månader. Släppte in människor med hårt missbruk som jag kände, men inte som

en vän, sen kom dom med folk. Så det var riktigt stökigt och det gick fort. Jag diskade inte, vi bara tog droger.

Jag trodde att jag skulle bli vräkt, vi vände på dygnet. Folk kom som om dom bodde här. Jag märkte att grannarna titta ner då jag mötte dom i porten. Men så kom en dag då jag vakna till, då satt jag själv här i soffan. Disken i köket rann över och det fanns knappt porslin i skåpet. Men jag börja städa lite då och sen kom min son Lenny och hjälpte mig.

Det började se ut som innan. Efteråt satt jag här med ett par ljus tända och visst kom det folk och skrek "Lena" utanför, men jag gick aldrig till fönstret och tittade. Jag hade tur som inte blev av med lägenheten, tänk att behöva gå ute med kassar och ryggsäckar igen och inte veta var man ska sova. Men jag är så glad att jag fick bo kvar. Tack och lov att jag vakna till för gå ute e ingenting någon vill.

Lena Freij

MINA BÄSTA LÄSARE

Det som är roligt med att sälja är att jag träffar så mycket fina människor. Några undrar hur det går och jag måste säga att jag har nått mitt stora mål, men då är det bara att börja om samtidigt som du hela tiden använder det du lärt dig på vägen. Några avslutande ord, att älska i överflöd är att leva rikt.

Ditte

BENIGA HÄNDER

Det finaste för mig ger jag dig, och du ber så snällt att slippa begagnade serietidningar i stora tejpade kuvert. Jag kan tänka mig att det handlar om skräcken för baciller. Och beniga händer.

LO

Illustration av Mikael Galloni

PÅ SIN

MIRIAM BRYANT VILL ÅTERVÄNDA. TILL SÅ SOM MUSIKEN KÄNDES INNAN HON BÖRJADE FÖRSÖKA

Text **Ulf Stolt**
Foto **Johan Bergmark**

A person wearing a dark knit hat, a heavy dark jacket with a fur collar, and dark trousers is walking across a vast, flat, snow-covered landscape. They are walking from left to right, leaving a trail of footprints in the snow. In the middle ground, a single, bare, dark tree stands on a small patch of dark rocks. The background is a hazy, overcast sky and distant, low-lying hills or mountains.

FÖR MYCKET.

NÄR HON BARA GJORDE.

VÄG TILLBAKA

Miriam Bryant

■ Född: 8 mars 1991

■ Gör: Sångerska, låtskrivare. Flerfaldigt prisbelönt, bland annat P3 Guld och Grammis.

■ Aktuell: Med nysläppta 6-låtars ep:n "Isby Sessions" som följs av en turné. Spelar två kvällar på Konserthuset 21 och 22 februari.

■ Medverkande musiker på turnén är Mats Sandahl, kontrabas/elbas/gitarr/klaviatur/cello, David Larsson, piano/orgel/gitarr, Oskar Nilsson Bettinsoli gitarr och John Bjurström, trummor/slagverk och klaviatur.

Miriam Bryant har på några dagar boat in sig ledigt och bekvämt i den roströda soffan i hörnet, inkilad i vinkel mellan en gitarrförstärkare och ett keyboard framför vedkaminen – rören sticker fortfarande upp ur golvet – som värmd rummet i det som för länge sedan var en skolsal.

Pläd. Kuddar. Ett vitt täcke. Fårskinn.

Hon sitter i skräddarställning i soffan, gråspräcklig hoodie, tvärrandiga mjukisbyxor, på väggen snett ovanför en väl tilltagen världskarta. På golvet framför henne ett lågt mikrofonstativ.

Hon och bandet har varit här i några dagar nu, repar inför den kommande konserthusturnén som har premiär 30 januari på Arbis i Norrköping.

De spelar igenom några vändor av refrängen till "Okej att dö", stoppar och diskuterar detaljer. Trummisen John Bjurström spelar en liten bassynth liggande på golvpuken med vänster hand, trummor med höger.

– Det är lite svårt att spela det samtidigt, men jag kan öva på det...

De spelar vers och en refräng några gånger, skissar några olika versioner av slutet – ett lite friare, ett aningen mer strukturerat – innan de går vidare till nästa låt, "Nothing 4-ever".

Som de inte riktigt minns exakt hur de spelade vissa instrument på.

Så Miriam Bryant tar sin telefon, letar upp den nysläppta versionen av låten på Spotify och spelar upp den, håller sin sångmikrofon under telefonens högtalare så ljudet går ut i högtalarna.

Musikerna byter runt lite instrument – gitarristen Oskar Nilsson Bettinsoli spelar bas, David Larsson byter piano mot gitarr och Mats Sandahl lutar basen mot förstärkaren bakom sig och tar upp en cello från golvet bredvid.

De spelar igenom låten en gång. Miriam Bryant reser sig ur soffan, ställer sig vid pianot och spelar en melodifiguri det högre registret, klinkar lite.

– Det kommer låta bättre sen när vi spelar och jag har mitt eget...

De byter tillbaka instrument sinsemellan. Miriam Bryant återvänder till soffan, lägger signer med huvudet på kudden.

– "Regnblöta skor" behöver vi inte repa, den satt så bra i går.

Det uppstår sedan en liten diskussion kring pianointrot till låten "Nån av oss". David Larsson har synpunkter på hur det ska spelas, känner sig inte helt bekväm med hur det spelas nu. Miriam Bryant lyssnar, men är tydlig med att hon vill ha det precis som det spelas nu.

– Det blir ett moment med publiken när de hör det... och låten är ju skriven så.

De spelar igenom början på den några gånger, sedan måste

"Jag älskar det här rummet, det brukar stå ett skrivbord i mitten. Jag och några andra har varit här ock skrivit."

trummissen John Bjurström åka hem, så repdagen avslutas.

Miriam Bryant och bandet har bott i studion sedan repetitionerna började två dagar innan vis ses. Och den akustiska ep:n "Isby Sessions" är inspelad i rummet här.

Hon var här för första gången i september förra året

– Jag älskar det här rummet, det brukar stå ett skrivbord i mitten. Jag och några andra har varit här ock skrivit. Det är nice, inte så långt att åka heller.

När de packar ihop om några dagar ska de ha musik för en nittio minuters konsert inrepeterad. Plus att hon vill få in någon cover också, gärna en Joni Mitchell-låt. När hon sjöng med symfoniorkester i Berwaldhallen gjorde hon "Both Sides Now", med det stråkararrangemang som Vince Mendoza skrev till Joni Mitchell.

Hon nynn timer en bit av hur violinerna inleder.

– Den kanske, eller "A Case of You". Och jag älskar att sjunga "River" från Blue-skivan.

Men det är någonting som har försvunnit, blekts ner, hamnat lite utom räckhåll.

Det har helt enkelt inte varit kul att sjunga en tid.

Men det de just gjort här i rummet – det öppna och lekfulla sättet att spela musik och repetera – är ett försök att ändra på det, att hitta en ny väg tillbaka till sången och musiken.

– Så som musik kändes innan man började försöka för mycket. När man bara gjorde.

Samma tanke ligger bakom valet att spela in ep:n "Isby Sessions" – ett urval av sex låtar hon kände att hon ville omtolka. Sjunga in dem igen utan hörlurar stående mitt i rummet för att omslutas av rösten utan några filter, och rama in låtarna med ny instrumentering – cello, tramporgel, akustiska gitarrer, trummor och slagverk.

– Det känns som om jag förlorat kontakt lite med grundkänslorna jag jobbar mycket med när jag står på scen, skriver, berättar nåt för en publik. Jag har behövt nåt ►►►

BRAND FILT
GRANDS HANDELS MESS
1.8 x 1.2 m

sånt här superorganiskt sammanhang för att komma i väg.

Hon beskriver det som att hon letar efter någonting i sig själv som hon upplever stängts ner och slagits av.

– Jag tror det har att göra med ensamhet och sorg, man förlorar folk, man orkar inte känna... Sången och musiken och skrivandet har alltid varit ett slags verktyg för mig att hålla mig nära det som skaver. När det slutar funka förlorar jag en stor del av min identitet.

– Det här är nåt slags experiment att hitta tillbaka till nåt rätt i det. Det är detsamma med ep:n. Det behöver inte va tusen tagningar och jätteproducerat och komprimerat. Det kan också bara va två-tre instrument och en berättelse.

För Miriam Bryant är det viktigt att hon får förklara för sig själv hur hon känner, ”det är farligt när man börjar fråga ChatGPT hur man mår, liksom”.

– Det är läskigt att känna sig avtrubbad, men jag tror det är a sign of the times. Vi är överstimulerade hela tiden. Och vi har slutat tänka själva på nåt sätt, då känns inte livet så fett om man inte kan få kontakt med sina egna känslor och tankar om det hela tiden ska va nåt emellan att förmedla eller korrigera eller förklara.

Att sjunga är väldigt ursprungligt, att förmedla berättelser med sång har människan gjort – den äldsta noterade sången lär vara en sumerisk hymn från 800-talet – i årtusenden.

Att samlas och lyssna på sång och musik har lika länge varit en viktig social funktion i samhället.

– Om alla våra mest basala sätt att söka kontakt med varandra försvinner, vet jag inte riktigt vad som händer med själen. Vi måste ha varandra. Musik och sång i grupp är ju helande, nåt händer med själen när man får dela känslor med andra.

Hur känns det att sjunga?

– När det funkade känns det inte som att jag är jag, då handlar det inte om vad jag känner utan det är som att jag förstår nåt, när jag står där.

Hon beskriver det som gudomligt, som att ha kontakt med något större än sig själv, när det fungerar och hon bottnar i det hon skrivit och nu förmedlar det till en publik som lärt sig texten.

Men att få vara i publiken och se och höra en favoritartist som sjunger en låt hon älskar som betyder mycket för henne, är en starkare upplevelse än att vara den som står på scenen, ”då får man ju ta del av nåt med andra”.

– Jag har svårt att axla artistgrejen ibland... men det är mitt jobb.

Men yrket Miriam Bryant har sliter på egot.

– Det är uppbyggt för att man ska va självcentrerad, och just självcentrering tror jag är roten till alla våra problem egentligen – det är när man gör nåt för nån annan som man mår lite bättre.

Samtidigt är det just egot som är behövligt för att hon ska ta sig upp på scenen.

– Det är komplicerat, man behöver ju egot för att ta sig vidare. Men det är när det börjar bli tankeloopar och mer går över i självskadebeteende och man blir självkritisk och tänker att nån bryr sig, liksom... skit samma – det är ju bara, at the end of the day, underhållning. Det är inte hela världen.

Att sjunga har varit Miriam Bryants jobb sedan hon flyttade till Stockholm 2012. Även om hon inte hade haft så jättemånga jobb innan dess.

– Jag har jobbat i en korvkiosk när jag gick på folkhögskola. Och jag har jobbat som vikarie på en förskola.

Hon beskriver det som att hon är väldigt dålig på att göra saker hon tycker är tråkigt.

– Alla mina syskon hade sommarjobb och så, men jag fick aldrig ihop det där riktigt. Jag har för mycket damp, typ. Jag fick aldrig ihop ett cv. Jag var på Arbetsförmedlingen men jag fick inget jobb, hade inget cv, hade aldrig jobbat med nåt. Jag hade skolkat mycket, det var inte så imponerande.

– Jag jobbade mycket med mina känslor. Höll på med det. Skrev.

Anledningen bakom flytten från Göteborg till Stockholm var ett genomtänkt och strategiskt karriärval.

– Branschen är i Stockholm, det är där alla hänger om man ska göra nåt, nära till alla skivbolag och studios.

– Min vän som jag skrev tillsammans med då, Victor Rådström, skulle flytta till Stockholm, så jag flyttade hem till honom och bodde på hans soffas ett tag.

De flyttade runt, hyrde rum och andrahandslägenheter i olika förorter som Bagarmossen och Hökarängen.

– Sen flyttade jag in hos en kille som hette Emanuel som min syrra – som är död nu – träffade på en pub. Han hade en lägenhet i Alvik med ett extrarum, han hade tre stora hundar. Jag hade två tusen i hyra i månaden där, det kan ju vem som helst skramla ihop.

– Det var några år där som det var rätt knapert.

Hon och Victor Rådström hade skrivit en bunt

Sven-Bertil Taube

■ Efter ”Så mycket bättre” 2015 höll Miriam Bryant och Sven-Bertil Taube kontakt. De ringde varandra och sms:ade, ”kollade läget bara, liksom”, med hjälp av Sven-Bertilis fru Mikaela, då hans syn var så dålig. Hon var också över i London flera gånger och hälsade på hemma hos honom och åt middag.

■ Det gästade också varandras konserter och det var viktigt för henne att få med honom på skivan *PS jag hatar dig*, där han läser hennes dikt ”Aj”.

■ Låten ”Ett sista glas” har över 71 miljoner streams på Spotify.

”Jag har svårt att axla artistgrejen ibland... men det är mitt jobb.”

”Jag tänker att min sorg för Sarah är fortfarande som ett litet barn. Det tar nog ganska lång tid för en människa att förstå sorgen. Jag förstår inte riktigt. Men det är så jag skulle beskriva den, som en två och ett halvt-åring som inte riktigt klarar sig själv.”

låtar som cirkulerade runt på skivbolagen, de blev signade ganska snabbt och hon fick ett förskott hon kunde leva på ett tag.

– Jag levde väl på nån sorts existensminimum några år, sen började jag gigga och började få in lite deg så, inte mycket. Jag tänker att alla unga... man äger inget, glider runt, kan bo vart som helst, äta vad som helst, bara man har några bärs och en kompis så är man nöjd, typ.

Hennes storsyster Sarah – som ordnade lägenheten i Alvik hos han med hundarna – gick bort i cancer 2023. Miriam Bryant har talat om sorgen översin systers död i flera intervjuer.

Hur ser sorgen ut nu när det gått lite tid?

– Jag tycker tid förändras efter att man förlorar nån. Det blir konstigt, liksom. En av mina kollegor, hans son – min gudson – föddes samma dag som min syster gick bort. Det blir en så tydlig markör, han föddes på exakt samma dag som hon slutade finnas.

Gudsonen ska fylla tre år i maj, är ett sakta växande litet barn.

– Och jag tänker att min sorg för Sarah är fortfarande som ett litet barn. Det tar nog ganska lång tid för en människa att förstå sorgen. Jag förstår inte riktigt. Men det är så jag skulle

beskriva den, som en två och ett halvt-åring som inte riktigt klarar sig själv.

– Jag tänker att sorgen är som en människa man måste lära sig leva med. När en människa som varit så viktig och utgjort en så stor del av ens familjeliv... Sarah var också mycket en anknytningsperson för mig, då mina föräldrar var så jävla stökiga. Det tomrummet är oändligt.

En annan händelse Miriam Bryant talat om i flera intervjuer är när familjens hus brann ner, allt de ägde gick upp i rök. Hon stod där innanför polisens avspärrningsband och de kläder hon stod där i var allt hon hade.

En bit längre fram utmed vägen ligger studio Isby Recordings i Simtuna Isby i Fjärdhundra, cirka två mil nordväst om Enköping. Flera stora svenska artister har hittat dit och spelat in där, bland andra Veronica Maggio, Amason, Oskar Linnros, Sabina Ddumba och Thomas Stenström.

Vad hände sen, var sov ni den första natten?

– På Hotel Vasa i Göteborg. Det var ganska spännande tyckte jag, det var första gången jag var på ett hotell. Mina föräldrar hade inga pengar. När vi åkte i väg så var vi i Finland och hälsade på mina morföräldrar, eller morsans bröder och systrar. Och pappa har sin tvillingbror i Brighton, så åkte vi dit bodde vi där.

– Jag tyckte det var fett, men det är klart det är ett trauma. Jag förlorade allt, det jag hade var kläderna jag stod i. Bokstavligt.

Familjen bodde sedan i en stuga på ett vandrarhem några veckor innan de fick hyra

ett annat radhus på samma gata, där de bodde i sju-åtta månader medan huset renoverades innan de kunde flytta tillbaka. Hennes pappa bor fortfarande kvar i huset.

– Det var fruktansvärt, luktade mögel och min pappa var full hela tiden och min syrra var hos sin kille, min andra syster flyttade till Oslo. Det var en väldigt ensam sommar.

– Jag satt på byggställningarna utanför vårt gamla hus medan de renoverade, utanför mitt gamla flickrum, och skrev dikter och lyssnade på Håkan i min cd-Walkman, plattan *Det är så jag säger det*.

Skrivandet var egentligen det första. Sången kom senare. Även om hon redan när hon var nio år förstod att hon hade en röst som kunde förmedla en berättelse. Hon gick på en körskola och fick sjunga solo under en konsert med Georg Riedel-låtar i Göteborgs konserthus. Låten hette "Min katt är död".

– Jag minns att jag nästan grät av att sjunga den. Och jag minns också att andra verkade känna lika mycket som jag. I efterhand har jag förstått att jag lyckades förmedla en känsla där.

Hon läser mycket poesi, har alltid gjort. ►►►

Autotune

■ Enligt egen utsaga är Miriam Bryant "en av typ två-tre svenska artister" som inte använder autotune live – "call me old fashioned, men jag saknar hantverket".

■ Det kan hända att hon använder sig av autotune i studion, då mycket beroende på att människor som lyssnar på musik i dag förväntar sig det soundet, är vana vid de frekvenserna – att sången låter komprimerad på ett visst sätt.

Och prenumererat på tidskriften *ponton* sedan tonåren.

– Jag vet inte var alla tidningar tagit vägen, men jag gillar att stay updated på hur unga skribenter skriver, hur snacket går.

Vad läser du för poeter?

– Bruno K. Öijer. Naturligtvis. Och Bodil Malmsten. Jag gillar också verkligen Tone Schunnesson, hon skriver autofiktio, älskar henne. Vad köpte jag nu senast... vänta, jag ska kolla, den hette nåt med regnbåge.

Hon kollar i telefonen. Klättrar runt lite i en messtråd

– Här är den. Lennart Sjögren, *Regnbågen*.

Hon berättar om regnbågsperioden, om regnbågars koppling till sin syster – regnbågen som syns i hennes sista bild av systemen på sjukhusbalkongen, och den stora abstrakta målningen på kontoret av konstnär Sofie Nordin med en regnbåge.

– Då såg jag den boken *Regnbågen* och då var jag så klart tvungen att köpa den. Det blir lätt att om jag tar med mig nåntingså blir det en Bruno K., typ *Växla ringar med mörkret*. Och den där röda, jag har glömt bort vad den heter (*Och natten viskade Annabel Lee*, red. anm.).

Miriam Bryant försöker läsa så mycket som möjligt, men också skriva så mycket som möjligt.

– Jag skriver långa texter som inte har varken form, takt eller tempo. Det är väl autofiktio bara, det är jag, men överdrivet och skruvat och kan gå in i nån sorts poesiform bitvis, men sen bara bli ord. Men ur sånt kan jag hitta början på poplåtar, det finns ofta i de anteckningarna.

– Jag har dem i telefonen mestadels, men jag försöker komma ihåg att skriva med penna också. Det ligger lite skrivböcker överallt hemma.

Vad var dina tidiga textinfluenser?

– Håkan, så klart, lyssnade jag ju på när jag var liten. Pappa spelade mycket skivor, alltifrån Dylan och Pink Floyd till Neil Young, Leonard Cohen.

– Broder Daniel älskade jag också, för de mådde lika dåligt

som jag själv kände att jag mådde. Det var livräddande låtar.

Vi talar om den livräddande aspekten av låtar och texter, hur livsviktig en vers och refräng kan vara under en väldigt specifik period i livet.

– Nåt som träffar rätt i en viss ålder, när man behöver det så hittar man till det. Och det är nog tur, hundra procent livsviktigt. Det är på liv och död. Identitet.

– Hade det inte varit för musik och idolerna jag hade när jag växte upp vet jag inte hur jag skulle va eller hur det skulle låta om en, vad man skulle tycka va viktigt, hur ens känslor tagit form.

Det mörknar utanför fönstren.

Trädet som stått ensamt mot horisonten långt ute på fältet bakom studiohuset ser man inte ens konturen av längre. Miriam Bryant lutar sig framåt i soffan, tar upp sin telefon.

– Vill du se min cysta? Har du sett ett par stämband?

Hon vänder upp telefonen så jag ser skärmen.

– Det där är stämbanden. Där är cystan. Ser du att det ser ut som en vagel, typ? Och det stämbandet är vitare. Och där det sätter emot det andra stämbandet är det liksom lite skavigt. Det gör att det blir lite svårt att sjunga.

På vilket sätt påverkar den din sång?

– Klangen förändras lite, känns lite metallisk emellanåt, finlir blir svårare, lite svårare att sömlöst växla mellan register. Jag tycker inte jag låter så bra, känner inte igen hur jag sjunger riktigt, det är lite svårt med pitchen, blir inte som jag vill.

Cystan mitt på hennes högra stämband upptäcktes 2023. Det är i sak inte ovanligt att en sångerska får en cysta på ett stämband, den första tiden märks den oftast inte då det andra stämbandet kompenserar.

– Jag har gått till en läkare, vi har diskuterat det. Först var det att den skulle tas bort, opereras. Men när jag var där senast hade den krympt litegrann, den sitter rakt i, mitt på stämbandet. Han vill inte skära i det nu.

För det finns en absolut risk att skära i ett stämband.

Omfång, klang och timbre i rösten kan förändras.

– Man får ju väga för- och nackdelar med alla såna beslut. Den gör inte ont och det är inte farligt att sjunga med den. Det är inte som knutor och sånt, jag kan inte förvärra nåt.

Hon lägger telefonen bredvid sig i soffan.

– Poängen med det här – det är också en del av den här akustiska grejen – är att den här känslan jag pratade om i början, jag börjar misstänka att det är den här cystan som egentligen är problemet. Sen har jag börjat överanalysera och tänkt att det nåt andligt eller nåt, men sen är det nåt väldigt strukturellt muskulärt som är fel. På ett sätt är det skönt att jag inte tappat det... det kan bara va en cysta. Vi får se. It is what it is. ■

"Jag skriver långa texter som inte har varken form, takt eller tempo."

TESTA ATT SPELA SOM DU

Nytt år, en annan tid, men vi är tyvärr förbi.

*Ett uppvaknande som
svider som något jag aldrig tidigare
känt, men happy you, vinden vände
med kraft och attityd.*

*Säg mig varför är jag brydd, varför
reagerar jag så starkt när jag borde
vara kall som dig.*

*Kall som vinter, vit som snö,
ren som renaste oskulden, beredd att dö.
Fläckar ner min syn på smärtsammast vis,
som sett jävla mörker på diverse sätt.
Nu är det klart och tydligt, enkelt att
förstå. Du och jag kommer ej att gå.
Varför återkommer du, varför kommer
du tillbaka?*

*Ger mig en förhoppning, en tro på att
inte var och en ska vara på glid.
Du vet att jag är en svartsjuk individ,
ändå leker du med mitt intellekt lite
väl jävla fräckt, strävar efter att få mig knäckt.
Totalt nonchalant, gör mig till en fjant.
Totalt medveten om min förlust är jag
nog först med att bekänna, såg fel och
brister men valde att testa att spela
som du testa.*

Nadja

DETALJ

Man blir blek så plötsligt, som platta tankar av papp, när man läser
att skogen skövlas, träden skriker och luften inte går
att andas.

Lika bra att titta in på liten detalj.

Som att de egna sulorna är väl slitna och behöver bytas.

Lika bra att koncentrera sig på det,

sulorna,

någon liten detalj,

en detalj blir bra, mellan raderna.

LO

Illustration: Lena Freij

MÄNNISKOMÖTEN

Det är möjligheten att för-
verkliga en dröm som gör livet
mer spännande. Efter nästan
ett år i San Francisco, Los
Angeles och lite överallt i Kali-
fornien, så hade jag bestämt
mig för att ta Greyhoundbus-
sen till New York.

Det var några personer som
varnade mig för denna resa,
då den tar sjuttiofyra timmar.
Men jag kunde inte låta
mitt tvivel paralysera min
handling. Jag klev på bussen
och min plats var längst bak i
bussen. Jag såg inte så mycket
av de nio stater som vi åkte
genom eftersom vi endast
hade tre gånger femton
minuters paus om dagen, då
bussen stannade och man
kunde handla snacks, frukt
och diverse, skynda sig till ett
restroom och röka en cigg).
Man blossade på tills man var
grön i huvudet, helt menings-
löst för sen mådde man bara
illa när bussresan fortsatte.
När jag hade sextio timmar
bakom mig var det helt olid-
ligt att sitta där bak eftersom
toan börjat stinka kraftigt.
Jag klagade hos chauffören
men han kunde inget göra.
Sen glömde jag bort det

för det hade stigit på ett
gäng unga människor och vi
spelade gitarr och sjöng ända
fram till Port Authority, New
York.

Ditte

MIN PLATS I TID OCH RUM

Liksom livet till stor del är känsla
är också mina smultronställen på
Moder Jord skiftande, där min-
nen av trygghet eller otrygghet
varit olika geografiska platser.
Allt ifrån det sköna gungandet i
mammans mage, jag hörde mors
och fars röster, det gav mig
trygghet: då var min plats där.

Från Sardiniens stränder,
Korsikas vilda, vackra stad har
jag många sköna minnen,
liksom Sydostasien har känts
som ställen jag känt mig både
vilse och hemma. Och givetvis
Södertörn och Tyresö där jag
växt upp. Minnen, känslor, vad är
verklighet och vad är illusion?

Och Medis och Södermalms
gamla fattigkvarter är mig kära
platser, i alla fall när jag har vind i
ryggen, då kan Nordpolen också
vara min plats.

Min plats är även din plats,
välkommen till Söder, sysstrar
och bröder.

Mikael Galloni

ÄRREN FORMAR

*Ett bra förhållande är inte bara
kyssar, sex och smek.*

*Det är även ömhet, respekt och riktigt
bra kommunikation.*

*En rad olika önskade upplevelser i mina
tidigare relationer har lämnat grova spår.
Såren är ärr.*

*Ärren formar oss alla i hela
livet, bra som dåligt, gammalt eller nytt.*

Tro mig att allt inte är förbytt.

*Bortom alla rimliga tvivel finns två
eldsjälar som icke skall tas för givet i livet.*

Livets väg delar dom två.

Kan någon förstå?

Nadja

ÅTERBRUK

*I dag frös jag så jag gick och
kollade om det fanns något
billigt. Då köpte jag en röd
lurvjacka. Och en grå Adidas
långärmad för ett bra pris.
Gillar märket. Jag fick en
väst av en killkompis som jag
tycker väldigt mycket om.*

*Nu håller jag på att rensa
ur kläder jag inte behöver.
Jag räknade i går att jag
hade tolv lurvjackor som
jag inte använder. Därför
ska jag ge bort både blusar
plus lurvjackor plus jeans till
Stadsmissionen. Onödigt
att sänt bara ligger för jag
använder inte allt.*

Lena Freij

GÅ SJÄLEN TILL MÖTES

*Om vi anstränger oss och är
riktigt tysta kan vi kanske höra
hur snöflingor faller mot marken och
smälter.*

*Om vi lyssnar riktigt noga, kanske vi
uppfattar budskap i suset av grenar
när träden talar.*

*Om vi vänder oss inåt
och använder
mikrofonerna monterade i öronen kan
vi nog höra vad själen behöver,
och gå den till mötes.*

LO

Illustration: Marilyn Winter

SKRÄPKORG

I Stockholm finns omkring 11 000 skräpkorgar, placerade utifrån fotgängarflöden. Det är allt från små svarta korgar i Gamla stan till solcellsdrivna Big Belly som sväljer stora mängder. Talande skräpkorgar blev däremot för störande för stockholmarna. Nu satsar staden på mer källsortering.

STHLM

Text Maria Hagström
Foto Magnus Sandberg

Drottninggatan. Av Stockholms omkring 11 000 skräpkorgar är det troligt att en av de mest välanvända står här. I alla fall om Walid Aljaff på Trafikkontoret gör en kvalificerad gissning.

– Det är väldigt mycket skräp vid Drottninggatan och på Sergels torg.

Här står solcellsdrivna Big Belly med jämna mellanrum. De komprimerar sitt innehåll och rymmer upp till sju gånger mer. Korgarna är dessutom slutna, vilket hindrar råttor och fåglar från att komma åt innehållet. De larmar också när de behöver tömmas. Big Belly placeras på platser med högt tryck.

– Vi tar ibland till extra åtgärder på vissa adresser, som Sergels torg eller Humlegården, när vi vet att det kommer vara mycket folk där. Om det är studenten, bra väder eller löning – då tömmer vi extra, säger Walid Aljaff som är driftsamordnare.

Under sommarhalvåret ställs det också ut fler skräpkorgar i stan. Till exempel på stadens sommargator och i Hornsberg, där många badar och solar.

Överlag har korgarna i staden blivit fler – i takt med att nedskräpningen ökat.

– Det är ett sätt att försöka få bukt på det här stadsproblemet. Men i vissa områden fylls de också av att människor kastar hushållsavfall i dem, främst i innerstaden. Kanske har de inte tillgång till soprum? säger Walid Aljaff.

Den här januaridagen är det inte glasspapper som dominerar på Drottninggatan. En man stannar till, dricker upp det sista av sitt kaffe och slänger muggen i en skräpkorg. Han berättar att han är från Frankrike och jobbar med gatumiljö och renhållning där.

– Så jag vet hur viktigt det är att slänga i en korg, säger mannen, som heter Farid Safizada, och pekar på godispapper som ligger på backen.

Farid Safizada slänger en servett i en skräpkorg, som kallas CITY, på Drottninggatan. Han jobbar med gatumiljö och renhållning i Frankrike och vet hur viktigt det är att skräp hamnar på rätt plats.

– Det där är synd. Stockholm är ju en sån vacker stad.

Svenskarna tycker också att nedskräpning är en viktig fråga. De flesta anser att den är lika viktig som andra samhällsfrågor, visar Skräpbarometern 2025 från Håll Sverige Rent. Framför allt anser folk i södra Sverige det. Stockholmarna svarar däremot i högre grad än andra att det är en oviktigare fråga.

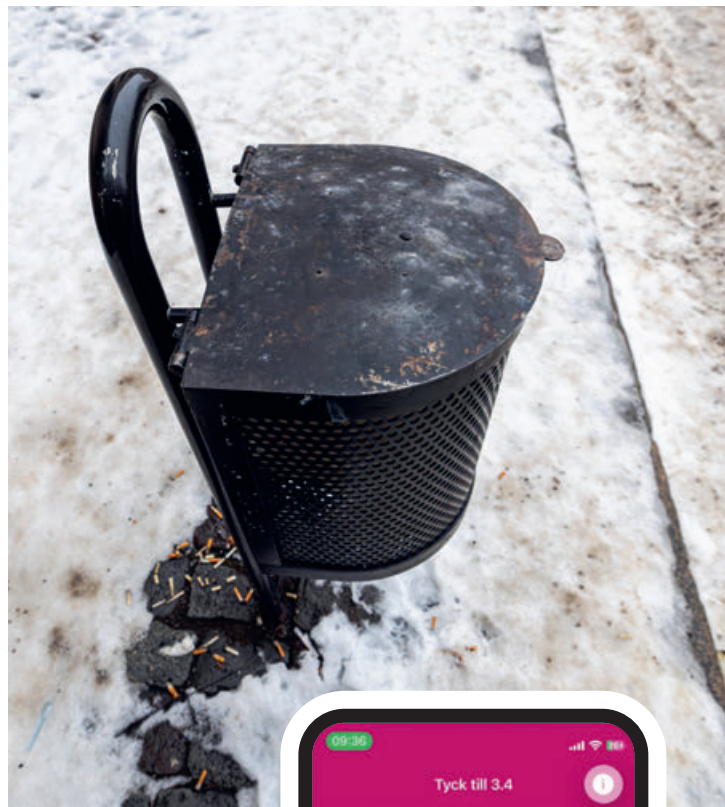
Kanske för att de flesta är mycket eller ganska nöjda med städning och renhållning av allmänna ytor – det svarar de i alla fall i medborgarenkäten.

Via stadens app "Tyck till" kommer klagomål om till exempel renhållning in.

**"MÄNNISKOR
KASTAR HUSHÅLLS-
AVFALL I DEM,
FRÄMST I
INNERSTADEN."**

Gamla stan har sina egna speciella skräpkorgar. Små, svarta och diskreta, men inte så praktiska. De blir fulla snabbt och måste tömmas ofta, men de får inte bytas ut.

Men viktigast när nya platser för skräpkorgar planeras är fotgångarflöden.

– Där det rör sig mycket folk har vi skräpkorgar i varje eller varannan korsning, säger Walid Aljaff.

Stockholm har ingen egen, enhetlig korgmodell – till skillnad från Göteborg. I stället finns flera olika sorter.

– Vilken det blir beror på plats, funktion och ibland även färger. Vissa hänger på stolar, andra står själva, vissa har askkopp.

Omkring 60 procent av allt skräp på gatorna är fimpar. Därför är det viktigt att korgar med askkopp är rätt placerade, som utanför tunnelbanan och på torg.

När vi åker vidare till Gamla stan blir det tydligt att folk röker vid skräpkorgar, även när de saknar askfat. På Stortorget har folk askat på locket av en korg och vid dess fot ligger en hög slängda fimpar, trots att det bara ett par meter bort står en med askkopp.

Gamla stan har sin särskilda design – små, runda och svarta. Inte helt praktiska, men de får inte bytas ut.

– De blir fyllda ganska snabbt. Vi får ibland tömma flera gånger per dag, när det är mycket turister, säger Walid Aljaff.

Vid kulturhistoriska platser, såsom utanför slottet, används en äldre design av ►►

STÄDGARANTI

■ Staden har en 24-timmars städgaranti under helgfria vardagar. Inom ett dygn från mottagen anmälan ska till exempel överfulla skräpkorgar eller glassplitter på marken åtgärdas.

■ I appen "Tyck till" kan medborgare framföra klagomål och önskemål.

Tyck till

Vid kulturhistoriska platser, som utanför slottet, används en äldre design av korgar i gjutjärn. Den här modellen kallas "Stortorget".

1900-TALET Offentliga skräpkorgar har funnits i Stockholm sedan tidigt 1900-tal. De första var tillverkade av vide eller enträ och monterades på lyktstolpar.

1944 lanserade Gatukontoret en korg i metall, kallad Papperspelle. Det togs även fram en informationsfilm som med tydlig pedagogik skulle få de slarviga stockholmarna att använda Papperspellarne. Namnet var förmodligen tänkt att svara mot ordet slarvpelle.

korgar i gjutjärn, ofta med S:t Eriks-loggan. Den rektangulära kallas "Stortorget" och den runda varianten "Skeppsbron".

På andra håll i stan finns tekniska lösningar. I Farsta, Skarpnäck och Enskede pågår ett projekt med sensorer i vanliga skräpkorgar. De skickar en signal när de når en viss fyllnadsgrad.

– Istället för att schemalägga tömning varje dag kanske den visar att det räcker med var tredje dag. På sikt ska de finnas i hela Stockholm, säger Walid Aljaff.

Under 2000-talet har staden även testat mer kommunikativa lösningar. De första talande skräpkorgarna dök upp 2004 och sa: "Rent och snyggt på Kungsholmen, tackar, tackar". För några år sedan kom en ny uppsättning snackande korgar. Egentligen kunde de säga mycket, men ställdes in på att bara uttrycka ett "tack".

Det är långt ifrån de flirtiga korgar som dök upp i Malmö ungefär samtidigt. Deras: "Åh, precis där ja", "Lite mer till vänster nästa gång" och "Kom snart tillbaka och gör det där igen" blev virala under kampanjen som skulle få skåningarna att slänga skräpet rätt.

Trots att de talande korgarna i Stockholm hade en artigare framtoning har de nu försetts med munkavel.

– Vi har stängt av funktionen. Vi fick för mycket klagomål från folk, säger Walid Aljaff.

Andra försök har handlat om att stajla skräpkorgar. På Medborgarplatsen kläddes till exempel flera i skogsmotiv för att minska klotter och göra stadsmiljön trevligare. Men det största problemet för både stad och miljö är inte klotter på korgar, utan det som inte

1950

Gröna, koniska skräpkorgar blev vanliga i stadens parker. De var stilrena och funktionella men rymde bara 18 liter.

1960

Korgarna blev större i takt med ökande skräpmängd.

1980

En vanlig modell var "Ottokorgen", döpt efter den tyska konstruktören, gjord i plåt och hade ett grönt lock med två inkast. I Stadsmuseet samling finns en Ottokorg bevarad, den levererades till museet med skräpet kvar, från sin plats vid Höbergsgatan 50.

2010

Solcellsdrivna Big Belly började ta plats i stan.

hamnar i dem. Plastavfall har ökat, och är – tillsammans med fimpar och snus – de vanligaste typerna av skräp längs gatorna. Det gör att mikroplast sprids i natur och vattendrag och påverkar både djur och människor.

Den 1 januari i år trädde en nylag i kraft som innebär att alla kommuner måste ha insamling av förpackningar – papper, plast, metall och glas – på torg och i parker med många besökare. Målet är att så mycket som möjligt ska flyttas från vanliga skräpkorgar till sortering.

– Det ska inte förväxlas med kommunens gröna återvinningsstationer. Det här är källsortering i själva stadsmiljön, för att kunna återvinna sånt man har i handen när man är på språng, säger Emelie Pålsson, samordnare på Trafikkontoret.

Naturvårdsverket har satt så kallade "ska-

BROTTLIGT ATT SKRÄPA NER

■ Enligt svensk lag är det olagligt att skräpa ner. Den som gör det kan få böter eller fängelse, beroende på hur allvarlig och omfattande nedskräpningen är.

■ Vid mindre allvarliga fall kan polisen skriva ut en bot direkt på 800 kronor. Från 1 januari 2022 gäller det även för den som slänger småskräp på marken, till exempel cigarettfimpar, snusprillor, tugggummin eller godispapper.

■ År 2024 delades 71 böter ut i polisregion Stockholm.

krav" för var insamling måste finnas: ytor större än 2 000 kvadratmeter där det uppkommer minst 150 kubikmeter avfall per år.

– Vi har gjort inventeringar och räknat mängden skräp vid våra torg. Medborgarplatsen sticker ut. Där handlar det om 1 000 kubikmeter på ett år. Det är jättemycket avfall. Det beror på att det rör sig mycket folk där och säljs mycket mat, säger Emelie Pålsson.

Utplacering av källsorteringsker i två steg under året. Trafikkontoret ansvarar för torg och kommuncentrala parker, medan stadsdelsförvaltningarna ansvarar för övriga parker.

– Vi hoppas komma i gång i februari, men det beror på vädret och om det är snö, eftersom det krävs markarbeten. På Sergels torg finns däremot markvärme.

När allt är klart kommer omkring 140 platser i staden ha källsortering. Det ska också

sättas upp pantrör, i samarbete med Pantamera.

– Vi har över tusen pantrör som ska placeras på centrala platser där mycket folk rör sig. De är självtömmande: nån lägger i röret, nån annan hämtar. Vi vill inte att pant ska hamna i skräpkorgarna.

Staden ser också hellre att människor som letar pant tar dem ur rör än letar bland sopor.

– Om lock lämnas öppna, och om skräp dras runt, kan det bli problem. Till exempel med sensortömning. När locket står öppet registrerar inte sensorn fyllnadsgraden. Då kan den stå överfull, säger Emelie Pålsson.

Överfulla skräpkorgar, eller uppfällda lock, kan i sin tur locka till sig fåglar. De orsakar större problem än människor som samla pant, och som samtidigt bidrar till återvinning. ■

Överdoser. Nu bär stadens uppsökare naloxon. Men i regionen sätter lagen stopp.

DETHARGÅTT ett år sedan Stockholms stads ordningsvakter började bära naloxon i tjänsten. Sedan dess har läkemedlet, som kan häva opioidöverdoser, använts vid åtta tillfällen.

– Det är hypotetiskt åtta räddade liv. Vi vet inte vilka som hade klarat sig ändå, men det känns väldigt bra att det kan ha räddats liv. Varje liv är ovärderligt, säger Alexander Ojanne (S), social- och trygghetsborgarråd i Stockholms stad.

Nu utökar staden satsningen. Även uppsökande socialarbetare

ska bära naloxon när de rör sig i offentliga miljöer.

– Vi jobbar ofta på otillgängliga platser för att nå personer i utsatta situationer – under broar, i skogar, på offentliga toaletter. Därför är det jätteviktigt att vi har naloxon med oss. På gatan kan nån se och larma, men inte alltid på de här platserna, säger Sofia Hansson på uppsökarteamet.

Hennes kollega Anneli Loman-Christiansen lyfter också hur avgörande tiden kan vara.

– Det kan vara väldigt bråttom. En ambulans kanske inte

hinner fram. Då är det en trygghet att veta att vi har naloxon och faktiskt kan göra nånting. Det är jättebra att vi äntligen får den möjligheten.

Naloxon blev receptfritt för drygt ett år sedan.

– Det var då vi började med ordningsvakterna, innan dess var det inte görbart. Det har också funnits juridiska och byråkratiska frågor som behövt redas ut, säger Alexander Ojanne.

Kostnaden för satsningen är låg, påpekar han.

– En dos kostar runt 150–170

kronor. Att våra uppsökare har med sig doser som kanske används nån gång per år är småpengar i stadens budget. Men det kan rädda liv.

REGION STOCKHOLM HAR däremot inte försett ordningsvakter och trygghetspersonal i kollektivtrafiken med naloxon. Där menar man att nuvarande regelverk sätter stopp.

– Det är olyckligt. Naloxon skulle absolut behövas i kollektivtrafiken, där det rör sig mycket människor. Vi vet också att personer i utsatta situationer tar sig dit, bland annat för att värma sig, säger Sandra Ivanovic Rubin (MP), ordförande i psykiatriutskottet.

Hon menar att regionen inte kan ge verksamheter utanför hälso- och sjukvården i uppdrag att använda naloxon i tjänsten.

– Däremot kan individer köpa naloxon på eget initiativ.

Region Stockholm har därför

”En ambulans kanske inte hinner fram. Då är det en trygghet att veta att vi har naloxon.”

Social- och trygghetsborgarråd Alexander Ojanne tillsammans med Anneli Loman-Christiansen och Sofia Hansson på uppsökarteamet, som nu ska bära med sig naloxon nässpray i tjänsten.

MARIA HAGSTRÖM

uppmanat regeringen att se över lagen.

– Vi vill rädda liv och inte vänta passivt på regeringen, men vi kan inte heller bryta mot lagen, säger Sandra Ivanovic Rubin.

Hälso- och sjukvårdsförvaltning samt trafikförvaltning ska däremot utreda ifall naloxon kan göras mer tillgängligt inom ramarna för nuvarande lagstiftning, exempelvis genom att hälso- och sjukvårdspersonal finns på plats i kollektivtrafiken.

Stockholms stad har också brottats med juridiska tolkningar.

– Att det är receptfritt betyder inte att allt är helt fritt. Framför allt har lagerhållning varit ett dilemma för oss. Vi hade olika tolkningar av lagen inom staden, men har landat i en gemensam, säger Alexander Ojanne.

Han medger att regelverket inte är helt glasklart och skulle kunna förtydligas.

– Det är en gråzon hur det ska hanteras. Men vi måste se till att vi räddar de liv vi kan, jag har svårt att se att det skulle väcka anstöt.

Socialstyrelsen ger inget tydligt svar. Juristen Anders Alexandersson vill inte uttala sig om hur olika verksamheter hanterar frågan, eftersom det berör arbetsgivarens direktiv, resurs- och organisationsfrågor samt patientsäkerhet. Han påpekar att det går att köpa naloxon receptfritt för envar direkt från apoteket, och skriver: "Utförs uppgifter genom en arbetsgivare så gäller alltid arbetsgivarens rätt att leda och fördela arbetsuppgifter enligt arbetsrättsliga principer, så även inom kommunens organisationer". ■

NALOXON

■ Är ett motgift mot opioider och används vid överdos av till exempel heroin, morfin och oxikodon.

■ Effekten av naloxon är tillfällig. Man ska alltid ringa 112 vid överdos.

■ Ger i sig inget rus eller beroende.

■ Naloxon nässprej kan köpas receptfritt på apoteket.

"Upprepade doser med naloxon kan behövas"

Situation Sthlm har tidigare skrivit om farhågan hos både myndigheter och brukare att nya syntetiska opioider ska få fäste på den svenska drogmarknaden. Exempelvis nitazener och fentanyl.

Det har också funnits en oro att naloxon inte ska fungera tillräckligt bra vid en överdos då. Men nu har Läke-medelsverket gjort bedömningen att naloxon är tillräcklig även för överdos med nya starka opioider.

– Vid överdos med

Paulina Tuvendal, utredare på Läke-medelsverket.

nya opioider till exempel nitazener behöver man agera snabbt. Man behöver särskilt känna till att upprepade doser med naloxon kan behövas. Vid en överdos är det

viktigt att alltid ringa 112 eftersom personen kan behöva fortsatt vård på sjukhus. Det handlar om liv och död – fler behöver känna till detta, säger Paulina Tuvendal, utredare på Läke-medelsverket, som tillägger att varje sprej innehåller en dos.

Läke-medelsverket utreder nu möjligheten för olika verksamheter – exempelvis Polismyndigheten och Tullverket – att dela ut naloxon till sin personal som i sin tjänst riskerar exponering för opioider.

MASKOT BILDENRA

Få tonåringar i riskzon för droger och brott

De flesta tonåringar undviker både droger och kriminalitet. Men en liten andel – tre procent – löper hög risk att hamna i en farlig kombination av substansbruk och brottslighet. Det visar en studie i folkhälsovetenskap från Stockholms universitet, där över 4 000 ungdomar har följts. Enligt forskarna tillhör 75 procent gruppen "avhållsamma", med liten eller ingen alkoholkonsumtion, droganvändning eller kriminalitet. Ytterligare 22 procent drack mycket alkohol men ägnade sig sällan åt brott eller droger.

– De flesta tonåringar experimenterar några gånger, men mycket få ägnar sig åt allvarligt drogbruk och kriminalitet. Det är i

regel en mindre grupp som löper störst risk att få allvarliga problem, säger doktorand Clas Björklund.

Forskarna pekar på flera riskfaktorer i 15–16-årsåldern, som brist på föräldrastöd, skolk, beteendeproblem och misstro till samhället.

– För de mest utsatta verkar det inte handla om ett enskilt problem som leder till droger och brott, utan snarare om flera svårigheter inom många områden i livet – i skolan, hemma och med kamrater.

Resultaten tyder på att insatser bör fokusera på den lilla minoriteten, som stärker familjerelationer, psykisk hälsa och skapar trygga miljöer.

Clas Björklund

Bostad först för kvinnor och barn

Frälsningsarmén öppnar akutlägenheter för kvinnor och barn i hemlöshet i Stockholm. Familjerna kan bo där tills de matchas med förstahandskontrakt hos privata fastighetsbolag som deltar i satsningen. Målet är att 15 familjer per år ska få en bostad.

Frälsningsarmén beskriver det som Stockholms första Bostad först-program för kvinnor.

– När de inte behöver oroa sig över var familjen ska sova kan de fokusera på att få livet att fungera, säger Jenny Alm, som arbetar med stöd i programmet.

8 524

personer fick psykiatrisk tvångsvård 2023. Över hälften hade aldrig förr tvångsvårdats och av dem saknade var femte vårdkontakt i psykiatri. De löpte högre risk för upprepade tvångsvård och självmord.

25

procent av den vuxna befolkningen
ansåg att någon i deras närhet drack för
mycket 2025. Nästan hälften av dem
påverkades negativt enligt CAN.

ORD FRÅN GATAN

"Jag hade det uppslaget i Hammarby sjöstad, uppe på berget bakom skolan."

Tony Kylskog berättar i # 312, januari 2024, om tältet som revs efter att han bott i det i ett och ett halvt år,
"där han fått vara ifred bra".

HALLÅ

Lägesrapport
från en säljare

JOHAN OLSSON

Chris Löfgren
gillar inte
hösten och
mörkret.
Hans tid är
våren och
sommaren.

"Jag blommar om några månader"

Chris Löfgren har precis börjat
sälja tidningen. Han tänker ta det
i sin egen takt. Det är lite ovant.

Hur känns det nu?

– Bra. Jag har bara sålt en tidning,
men det känns ändå som att den
tidningen jag sålde lite bröt isen. Jag
har haft ett sånt motstånd mot att
sälja, inte vågat, men nu... min fru

Victoria säljer också tidningen, vi
ligger så dåligt till, vi lever båda på min
lilla pension.

Hur hamnade du i Toni Holgerssons video till låten "Så mycket vi vill"?

– Han och jag var på ett behand-
lingshem tillsammans. Då sa han att
han skulle bli musiker, några år senare
såg honom på tv. Det var förra som-
maren vi gjorde videon, det är många
människor med i den, Victoria bland

andra. Sen började jag gråta också.

Vad ser du fram emot nu?

– Att våren är på väg. Varje höst går
jag ner för räkning, blir deprimerad,
jag har panik och dödsångest varje
natt så jag sover väldigt dåligt. Det
kommer på hösten, mörkret skräm-
mer mig. Så jag längtar efter ljusare
årstider, om några månader blir jag
som en blomma som blomstrar.

ULF STOLT

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Blev så ledsen att höra att
du stått där i två timmar utan
att en enda människa köpt en
tidning av dig."

"Du borde skriva ditt liv. Jag
gjorde det för att mina barn
skulle förstå varför jag inte
alltid kunde vara den mamma
jag ville vara."

"Situation Sthlm är den
viktigaste tidningen när det
gäller situationen och livet i
Stockholm."

"Tack för att du kom allra
längst bort till vår hållplats så
jag kunde köpa nya numret."

"Jag tyckte att du var lik han på
framsidan, vad häftigt att det
var du."

Alla svar förmedlas till
respektive säljare.

Säljaren Victoria tackar för
köpen den här månaden och ser
fram emot nästa månads försäljning.

Morgondagens nyheter skrivs idag

Stöd vårt förebyggande arbete
för barn och deras familjer.
Swisha 900 35 18

**STOCKHOLMS
STADSMISSION**

Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

PROLEGIA
Trygghet vid säkerhetsprövning och rekrytering

Skarpnäckas
Gården
H-huset

VVAB
Vintervikens Installation AB

MÄNNISKORÄTT-
ADVOKATERNA

pryme
GLOBAL

SKÅVSJÖHOLM
HOTELL & KONFERENS

Swegon

Visible Works
WW

NACKA STRAND DENTAL

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLJNING

SK
SÖKVIKT & KONRADSSON
FÖRINSTALLATIONER AB

Sympa

VårOmtanke

netlight

Q-GRUPPEN

Sorundahallarna

SYSTEM
BOLAGET

RAMBOLL

SPARTOI AB

söder
Ländläkarna

Värmex

NYFORS

SKB
Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

spoos

Tapwell

WALLENSTAM

nytuda

RAMIRENT

STAGEFRIGHT
STAGEHANDS & MEDICS

T&P^m

WALLFAST

OSCARS
TEATERN

RETURPACK

stegen.

TL BYGG

WENANDERS

Playground

RIVAL

Stockholms Bulkhamn

YTTEC
SLIPAR LAGAR BETONGGOLV

Plockmatic Group

Parkman
Det personliga parkeringsbolaget

Stockholmshem

Trona
Patentrådgivning AB

perido

SAHRA

STOKAB

Trophi

playground
music

Sandart&Partners

Svalner Atlas
Advisors

TURLOCKS
MÅLERI

precio
fishbone

SBAB!

Svenska kyrkan
GUSTAVSBERG-INGARÖ

upsales

SECURITAS

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer

Development

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSFAKET

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

Vasakronan

PROJEKTSTABEN

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISES

vesterlins

"JAG KOMMER ALLTID KOMMA FRÅN HIPHOP"

Efter att ha jobbat bakom Timbuktu satsar den 23-åriga debutanten **Jonathan Armstrong** på en egen artistkarriär under namnet Tantan.

MUSIK Jonathan "Tantan" Armstrong debuterade i slutet av förra året och har redan fått ett varmt mottagande. När Situation Sthlm når honom befinner han sig i ett soligt Los Angeles, hos den amerikanska delen av sin pappas familj. Nu är han redan i full fart med att skriva ny musik, men först ut är singeln "Pianoboy".

– Den handlar om en far- och son-relation och den har delvis inspirerats av min relation till min pappa. När man växer upp så är ens föräldrar verkligen odödliga, de är nästan gudar, och låten handlar om när man kommer till insikten att de är mänskliga.

23-åriga Jonathan Armstrong växte upp i Bromsten, Spånga och fick en tidig introduktion till musikscenen tack vare pappans artistvänner, dit bland annat

Timbuktu, Looptroop Rockers, och Chords räknas. Med deras influens var han främst inriktad på svensk hiphop och började tidigt skriva egna låtar på svenska.

– Jag har jättebra människor runt omkring mig. Timbuktu är verkligen en mentor, han har känt mig sen jag var bebis. När jag var yngre skickade jag mina låtar till honom och han sa åt mig att fortsätta göra min grej.

MED TIDEN HITTADE Jonathan Armstrong sitt eget, mer tillbakalutade sound med en tydligare emotionell framtoning.

Musiken tar influenser från hiphop men främst riktar in sig på r&b och soul. Han började producera sin musik och sökte sig till en utbildning på skolan Musikmakarna. Det ledde till ett skivkontrakt, och när Timbuktu hört den nya musiken fick han både producera Timbuktus singel "100 m" och uppträda med honom live.

– Jag kommer alltid komma från hiphop, men tidigare handlade det mest om att jag ville vara så cool som möjligt och det var det alla coola människor runt omkring mig gjorde. När jag blev lite äldre började jag lyssna på annan musik och insåg att jag kunde sjunga, så jag ville testa nåt nytt.

DEN 13 MARS släpper han sin första EP under artistnamnet Tantan, ett smeknamn som han fått från sin pappa.

– Jag tyckte att Jonathan Armstrong var ganska långt och

kände att jag ville ha nånting som gick att säga lite fort, oavsett vilket språk du snackar. Tantan kändes nice och nära hjärtat.

Samlingen innehåller ytterligare två nya låtar, och visar på hans bredd som både låtskrivare och producent.

– Jag är fett taggad på att släppa det här. Det känns som ett väldigt bra sätt för folk att lära känna mig lite bättre. Jag har precis satt ihop mitt band, så jag är väldigt fokuserad på att få 2026 att bli ett år där vi spelar jättemycket live.

EMMA THIMGREN

För åttio år sedan hade den första svenska långfilmen i färg, **Klockorna i Gamla stan** med **Edvard Persson** i hudrollen, premiär. Under tre år har man nu noga restaurerat det amerikanska färgsystemet Cinecolor som filmen spelades in i. *Klockorna i Gamla stan* är ett unikt tidsdokument över ett svunnet Stockholm, mestadels inspelad i hjärtat av Gamla stan. Filmen har nypremiär på bio 22 januari.

PRESSBILD

PRESSBILD

En häxa för vår tid

I januari har "Häxan" premiär på Kulturhuset Stadsteatern. Om Sveriges häxbränningar som drar paralleller till vår samtid.

TEATER Uppslaget till föreställningen "Häxan" föddes när Johanna Bohm Hermansson släktforscade och genom det lärde sig om Märit Jonsdotter, en av de kvinnor som avrättades för häxeri på 1600-talet. Hon tog vidare idén till regissören Pelle Holmström, som skrev en monolog om Märits öde. Johanna Bohm Hermansson spelar huvudrollen.

– Det är en berättelse om hur rykten och rädsla kunde leda till offentliga avrättningar av framförallt kvinnor. Monologen rör sig i gränslandet mellan historia

och samtid. Formatet speglar den extrema ensamheten hos en kvinna som står utpekad, utan nån som vågar försvara henne var rädsla för att själva bli offer, säger Pelle Holmström.

De drogs båda till berättelsen eftersom de kunde se tydliga paralleller till vår samtid, där den så kallade "cancelkulturen" gör att människor döms ut offentligt utan att få försvara sig själva.

– Föreställningen känns smärtamt aktuell. Människor bränns intellängre på bål, men drev, mistänkliggörande och offentlig fördömlse sker inför öppen ridå. Mekanismerna är desamma: rädslan, flockmentaliteten och oviljan att stanna upp och faktiskt förstå.

EMMA THIMGREN

Synen på livet på 1600-talet

BOK Hur såg världen ut för svenskar som levde för 400 år sedan? Med hjälp av ovanliga källor – från annonser om stulna föremål till brev om äktenskaplig börd – har Karin Sennefelt, professor i historia vid Stockholms universitet, skrivit boken *Livet enligt 1600-talet*.

Hur förhöll sig människor till naturen, kroppen, makten, individen och omvärlden? Vad tog de för sanning, vad hoppades de på och vad byggde deras liv på? Hon fann att synen på tillvaron var radikalt annorlunda mot i dag, men också att det finns igenkänning och närhet.

MARIA HAGSTRÖM

Nick Cave ställer ut sin keramik

UTSTÄLLNING Som tonåring gick Nick Cave en keramikkurs, han studerade senare måleri men lämnade sina konststudier för att ägna sig åt musik.

Keramikserien "The Devil – A Life" är en berättelse i sju delar, formmässigt inspirerad av viktorianska Staffords-hire-figuriner.

– På natten, när jag försöker sova, sluter jag ögonen och ser figuren ta tag i följ.

Denna procession skapar en viss mening och ger mig en enorm tröst, säger Nick Cave.

Till utställningen finns ett bibliotek med hundra av Nick Caves favoritböcker, särskilt utvalda för Stockholm. Går att låna hem eller läsa på plats.

ULF STOLT

12 februari på Galleri 3 på Kulturhuset Stadsteatern.

1526

gavs Nya testamentet ut på svenska. Det brukar ses som gränsen mellan fornsvenska och nysvenska. Tore Janssons bok *Svenskans historia* följer språkets utveckling genom åtta sekler, via texter skrivna av vanligt folk, präster, kungar, lärare och kanslisters visar han hur språket formats av makt, motstånd, vardag och politik.

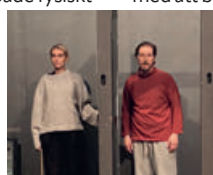
SCENKONST OM LIVET BAKOM MURARNA

TEATER Föreställningen "Trängd" utspelar sig i en fängelsecell på sex kvadratmeter. Två män tvingas dela utrymme: John, en hemlös konstnär med social fobi som dömts till sex månaders fängelse för ett mindre brott, och Kim, en yngre

livstidsdömd.

Johns familj vävs in i berättelsen, både fysiskt och genom inre kommunikation präglad av otillfredsställda behov, oro

och längtan. Samtidigt brottas kriminalvårdare med att både övervaka och rapportera, och att bygga förtroende i en överbelagd anstalt. Regissör

TEATERVERKET

Lotte Johansson, som själv är anhörig, tillbringade tre år med research i olika fängelser.

Föreställningen "Trängd" bygger på verkliga händelser och har premiär på Teaterverket den 21 februari.

MARIA HAGSTRÖM

TRE KORTA

FILM

Vi var The Ark

Dokumentärfilm i regi av Martin Sandin
om The Ark – om vänskap och utanför-
skap i småländska skogarna, framgång,
outrageous scenkläder, splittring och
återförening. På bio 27 februari.

FÖRESTÄLLNING

"Genesis"

En immersiv ljusföreställning av konstnärskollektivet Projektil från Zürich som tolkat skapelseberättelsens sju dagar. Liggande på en saccosäck visas man projektioner på Eric Ericsonhallens väggar och tak.

CIRKUS

CirkusMania

Fjorton föreställningar på tolv scener under tio dagar runt om i Stockholm. Både renommerade kompanier och nya artister som visar ett tvärsnitt av svensk cirkus just nu.

Mental träning med militära anslag

Före detta elitsoldaten och programledaren Petra Malm är aktuell med *Stark*, en bok om träning och mental uthållighet.

ROK Petra Malm är aktuell med sin andra bok *Stark*. Hon var den första kvinnan i det svenska militära specialförbandet SOG, men är kanske mest känd för att ha programlett både "Elitstyrkans hemligheter" och "Robinson".

Hon var senast bokaktuell 2022, då boken *Kodnamn PAM – Modrädsla sårbarhet* kom ut. I boken berättade hon om sina tio år av hemliga högriskuppdrag. Den här gången delar hon i stället med sig av sin träning från militären.

– Boken handlar om hälsa

i form av både fysisk och mental träning. Jag vill hjälpa människor att få mer närvaro i ett kanske annars stressigt liv.

Boken riktar sig till träningsintresserade personer och vill guida läsaren till att hitta balans och disciplin i vardagen genom att blicka inåt. Hon delar med sig av personliga reflektioner så väl som träningsprogram.

– Vi behöver använda kroppens grundrörelser som styrkan bygger på för att hålla oss skadefria. Den mentala biten är också oerhört viktig för välmående och ibland behöver vi påminna oss om varför vi gör saker, vara närvarande och reflektera.

EMMA THIMGREN

TIPS

**från chefredaktör
Ulf Stolt**

Bob Weir & Wolf Bros

MUSIK Före detta Grateful Dead-medlemmen Bob Weir avled 10 januari i år. Vilket blev det definitiva slutet för trion Bob Weir & Wolf Bros.

Bandet bildades 2018 av Bob Weir tillsammans med musikern och producenten Don Was – producerat Bonnie Raitt, Bob Dylan, The Rolling Stones, Talking Heads med flera – på kontrabas, och Jay Lane från tidiga Primus på trummor.

Bandet spelade främst Grateful Dead-låtar och sånger från Bob Weirs soloskivor, samt en del utvalda americana-covers.

De var inte riktigt lika improviserande som Grateful Dead, men höll musiken och strukturerna öppna och lät låtarna ta sig dit de ville.

Bandet släppte två skivor, *Live in Colorado 2021*, samt uppföljaren *Live in Colorado 2* som kom året efter. Båda skivorna är från de fyra spelningar bandet gjorde i Colorado sommaren 2021.

I juni förra året spelade de en konsert i Royal Albert Hall i London tillsammans med The Royal Philharmonic Orchestra.

Hela konserten finns att lyssna till på Internet Archive

ULF STOLT

”Vägen till att få en Guldbagge är lång och slitsam. De filmer som görs speglar på olika sätt vår samtid, de förenar, ger nya perspektiv för publiken och utvecklar filmen framåt.”

Kristina Colliander, vd för Film Stockholm. Sju av Film Stockholms samproduktioner vann en Guldbagge. Totalt var tjugofem av Film Stockholms samproduktioner nominerade.

																																																																																																																																											
										B										R										O										T										T										A																																																																															
										A										R										M										O										A										R										N																																																																					
										N										A										G										R										A										I										N																																																																					
										K										L										A										M										P										A										N																																																																					
										N										A										R										V										A										R										A										N																																																											
										D										F										O										R										Y										A										T																																																																					
										R										O										M										A										D										E										R										A																																																											
										T										R										I										L										L										A										R										A																																																											
										R										O										L										L										A										H										O										R										I										S										O										N										T									
										I										R										F										A										R										E										S										D										A										L										T										A										R									
										I										S										R										I										N										K										E										N										O										R										I										N																			
										T										A										N										V										A										F										Y										S										I										S										K										A																			
										B										A										N										K										R										A										N										T										A										Y										N										K										A									
										K										A										O										S										A										T										A										S										N										O										A										A																			
										I										N										A										B										E										T										A										S										A										R										N										A																			
										I										D										O										R										O										U										L										A										D										O										R										E																			
										G										E										N										T										A										R										V										A										L										A										R										A																			

						ABEL ↓			KORT FOOT	SLÄENDE ORGA- NISA- TION	STAD I SYD- KOREA	DANSAS DET I
ÄR NOG GRA- TANG- FORM												
HÖRS FRÅN BUREN												
DIAGO- NAL- MÅTT								FÖRFAT- TAREN EDGAR ALLAN				
KORT VID FÖRTYD- LI- GANDE									STÄLLS KONST			
ROSA FISK								SÅNG- FÅLE	ROMAR- NAS HAV			
ÄR BE- DRÄGLIGA LÖFTEN			HAR EN STÖVEL I MITTEN	UTAN FJÄD- RING	KRING DETTA	INTER- JEKTION		ENA				
JÄRNLADY?												
SLÅS EN TON			ATEN- TORG								ROPAR BESVIK- NA	
ELDAT UTAN VED												
					SYNS PÅ YTAN			FALLER DET SOM FALLER RYGG- LÖPARE?				
STUV- NINGAR									DUNMJUK			TEAM- WORK
ÄR INNERST INNE FULL AV ENERGI					PIRRIG STRÖM- MANDE VATTEN- DRAG					MED PATS		
										GUTE		
VARA TILL LAGS	KRONO- METER			SJÄPAT SIG				VÄRMANDE PLAGG				
	MARKFÄG- LARNÄ			ÄR GULL- UNGAR				ÄGGSAM- LING				
						VISBY- RING			VARIERAN- DE VATT MATT		STÄR FÖR NY	
						METALL- KÄLLA			GRAVERAR			
HÖRS FRÅN KORAD?			RÖDE I BOKEN				ARBETAR PÅ SJÖN			POP-DIAZ		
			ÄR SÄLLAN LUTTRADE				STAD PÅ KRIM			BÖRJAR SNART GYMNA- SIET		
					TVÅ BLIR SKA SKE			ERINRAR				
					OTÄCKT			VAR BIRGER				
VARA FÖR- MÖGEN				RENA SMÖRJAN TUNT TYG					OFTA MED SÄ		GER EXTRA BETALT FÖRBIN- DELSE- PUNKT	
									TA IN			
BAK- STRÖM?												MITT I AFRIKA
						BETYG FÖRR				UNDER- JORDISK GÅNG		
HAR FÖRÄLD- ER FÖR BARN		AVSER STJÄR- NOR						KAN NÄMNAS I CIRKEL- RESONE- MANG				

**Lös,
skicka in
och vinn**

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du bläddrar ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

De tre vinnarna belönas med var sitt exemplar av boken *Hemlös – Med egna ord från 2025*. Boken är en samling av säljarnas texter, tidigare publicerade i tidningen under vinjetten "Med egna ord – säljarnas texter från gatan".

Kryssvinnare #333:

Madeleine Anders-
son, Upplands
Väsby

Vibeke Nielsen,
Södertälje

Thomas "Kludden"
Hansson, Handen

Se förra månadens lösning på sidan 46.

Skicka in ifyllt kryss
senast **24 februari** till:

Situation Sthlm
Torkel Knutssongatan 37
118 49 Stockholm

Eller digitalt till:
red@situationsthlm.se

Namn:

Adress:

Postadress:

Stockholmskryssset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSET

Antalet cyklister i stan ökar stadigt. Men anslagen till cykelbanorna minskar.

Februari 1981. Kunglig brevväxling, snökanoner och fler cyklister

RÖKFÖRBUD PÅ ARTON tunnelbanestationer, bland andra Islands-torget, Axelsberg, Blåsut, Stora Mossen och Ängbyplan. Där hänvisas rökarna till perrongen. På de stora stationerna är rökning fortfarande tillåten.

Ebba Grön spelar på Café Apromus i Skytteholmsskolan. Raketerna är förband.

Ett kilo pommes frites på Obs kostar 5.95 kronor.

Botkyrka kommun vill

anställa obehöriga lärare på ett läsår, i stället för per termin. Detta för att få lugnare planering och bättre kontinuitet för barnen.

I det rättsliga efterspelet till Mullvaden-ockupationen kräver Svenska Bostäder de tolv boende i husen som hade rivningskontrakt innan ockupationen, på 70 000 kronor var i skadestånd.

Djurgårdssupportrar på väg till Gävle på hockey vandaliserar tåget och stjälar öl och smörgåsar

från serveringspersonalen.

En 20-årig flicka blir överfallen i Årsta, nära en plats där en våldtäktsman härjade i höstas. Men polisen tror inte att det är samma gärningsman.

Ulf Skjel från Handen lyckas landa en fyrsitsig Piper Cherokee på ett fält mellan villorna i Bromma, efter att ha undvikit en lyktstolpe och en kraftledning.

Författaren Ivar Lo-Johansson fyller 80 år.

Datumen för Bruce Springsteens spelningar i Skandinavien i maj bekräftas.

CIRKA 100 BARN med allvarliga alkoholskador och 200-300 barn med lindrigare alkoholskador föds i Sverige varje år. Läget är så pass allvarligt att landstinget i Stockholms län går ut med en specialanbuds och söker fosterföräldrar.

Henry, 14 år, skriver brev till kungen och ber om hjälp. Han vill inte tvångsflyttas från sin morfar och mormor i Botkyrka och klasskamraterna i Flemingsberg, till ett fosterhem i Delsbo, som Botkyrka socialbyrå bestämt. Beslutsunderlaget är hemligstämtlat.

Hårdaste domarna hittills i tingsrätten för svart lägenhets-handel – fängelse i 1,5 år för en av de inblandade, 8 månader för en annan. Även en mäklare och en advokat döms till fängelse för sin inblandning.

Snökanoner, kyla och folk som jobbar på nätterna. Utan detta, ingen alpin åkning i Stockholmsbackarna.

Nya Bokcafé på Götgatan 26 har ambitionen att växa och bli ett nytt, oberoende kulturcentrum.

En kvinna i 60-årsåldern i Orminge har legat död ett år i sin lägenhet när hon hittas av polisen efter larm från socialtjänsten.

Cyklisterna i stan blir fler, men anslaget till cykelbanorna minskar.

ULF STOLT

1997 Skådespelaren, författaren, regissören och vissångaren Allan Edwall avlider. Han har en gata uppkallad efter sig i Örnberg. 1986 startade han Teater Brunnsgatan 4.

1987 En ny hundralapp med Carl von Linné som motiv. I liten text kan man läsa hans valspråk: "Omnia mirari etiam tritissima" – Förundra dig över allt, även det mest allmogliga.

1986 Statsminister Olof Palme mördas med ett revolverskott i hörnet Tunnelgatan/Sveavägen. Mordet är olöst och förundersökningen nedlagd sedan 2020.

Carl von Linné

Ur arkivet: #304, april 2023

En dag i **Halkans affär** – Janne Schaffer har skrivit en låt om den, **Ulf Lundell** inlett en roman om den – som i över ett halvt sekel sålt begagnade gitarrer och basar, **Qaisar Mahmood** har skrivit en bok om sina tolv veckor som matbud där han kom närmare sin egen familjehistoria. Och varför har socialtjänsten i Farsta dåligt rykte och hur påverkar det de som hjälper och de som behöver hjälpen? **Linnea Widén** har gjort en dokumentär om samlarsyndrom – 50 000 personer i stor-Stockholm lider av det, nyskriven dramatik på Orienteatern av ukrainska ungdomar, **Make Me Up**, Hemlösa personer räknas under en vecka i april, Håll Stockholm rent, och **Dö Härt** – samtal om autenticitet på Klarabiografen.

DETTA OM DETTA

Värt att veta om
vad som helst

Pommes frites

Dehydrering och bildning av en krispig skorpa

Under den första friteringsfasen vid lägre temperatur – cirka 140–160 grader – sker främst värmeinducerad gelatinisering av stärkelsen i potatisens inre. I den andra friteringen vid högre temperatur – cirka 180–190 grader – sker en snabbare vattenavdunstning från ytan, vilket leder till snabb dehydrering och bildning av en krispig skorpa.

●

Maillardreaktionen sker samtidigt, där reducerande socker reagerar med aminosyror och bildar melanoidiner. Det ger den karakteristiska gyllenbruna färgen. Reaktionen hastighet styrs av temperatur, vattenaktivitet och pH.

●

Slutresultatet är en produkt där textur och smak är resultatet av kontrollerad vattenförlust, fettabsorption och icke-enzymatiska bruningsreaktioner.

PÅ HÖRNET

En Stockholmare
mitt i steget

**FILIP EIFRÉM I HÖRNET
AV REGERINGSGATAN/
JAKOBSGATAN.**

”Jag kör
mest mat.
Och kuvert”

Vad jobbar du med?

– Jag är cykelbud i city. Kontoret ligger borta på Herculesgatan som vi kör buden från. Jag sitter oftast vid trafikledarbordet och är den som delar ut jobben, men i dag var jag tvungen att åka ut och fixa ett bud.

– Jag kör mest mat. Och kuvert. Post.

Hur är det att vara cykelbud i snömodden?

– Inte det roligaste, men man överlever. Den här cykeln har inte dubbar, men den har så stora hjul, så det funkar.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Filip Eifrém sitter oftast i dispatchen och delar ut budjobben, men den här dagen fick han rycka ut och fixa ett snabbt bud. Cykeln på bilden är inte eldriven, ”den är vanlig, går på muskelkraft”.

BANDYFEBER PÅ ZINKEN

HAMMARBY-EDSBYN
31 JANUARI 15:00

HAMMARBY-BOLTIC
6 FEBRUARI 19:00

KÖP PLÅT!

**HELA SPELSCHEMAT OCH DATUM
FÖR BÅDE DAM OCH HERR FINNS
ALLTID PÅ HAMMARBYBANDY.SE**

**HAMMARBY
BANDY**

Åk med oss istället. ❄️

